

АНОТАЦІЇ

Белопольський М. Г., Котенко В. В., Яковцев С. С. *Формування концесійного механізму морських портів.* – С. 160.

У статті надано рекомендації щодо варіантів передачі конкретних категорій прав на репозицію основних портових послуг від державного до приватного сектору. За результатами аналізу було виокремлено сильні та слабкі сторони моделей управління портами. Запропоновано організаційно-економічний механізм, який розглядає використання різних методів розрахунку залежно від моделі партнерства та структури морського порту. Стратегічно важливим елементом запропонованого механізму є впровадження комплексу заходів, спрямованих на пошук, координацію та ефективне використання компонентів потенціалу в системі інноваційного управління морським портом. Така система потребує постійного моніторингу, пошуку оптимальних рішень проблеми та ефективного перенастроювання елементів і процесів для їх своєчасного вирішення.

Ключові слова: концесія, механізм, партнерство, модель управління, морський порт.

Бившев Р. О., Листопад А. О. *Інфляція та її вплив на економіку України.* – С. 3.

У статті проведено аналіз причинно-наслідкових зв'язків динаміки інфляційних процесів в Україні із застосуванням інструментів антиінфляційної політики. Визначено основні причини інфляційних процесів в Україні. Запропоновано основні напрями вдосконалення антиінфляційної політики в Україні, головними серед яких є: розробка комплексних державних програм розвитку галузей економіки, які сприяють створенню конкурентного, наукомісткого та високо-технологічного виробництва, особливо в агропромисловому комплексі та IT-індустрії; удосконалення монетарної політики Національного банку України, яка повинна полягати у кредитуванні ефективного виробництва в пріоритетних секторах економіки; застосування інструменту продуктивної емісії, яка через кредитний канал сприяє зростанню виробництва, імпортозаміщення, насиченню внутрішніх ринків вітчизняними товарами, зростанню зайнятості та заробітної платні; стабілізація валютного ринку через реформи валютного, банківського та монетарного регулювання, які направлені на збалансованість розвитку валютного ринку, підтримку розвитку експортоорієнтованих виробництв з високою доданою вартістю та створення позитивних стимулів для заведення в країну валютної виручки експортерів.

Ключові слова: інфляція, антиінфляційна політика, валютний ринок, промислова продукція, споживачі, виробники, індекс цін, національна економіка.

Богачов О. С., Онофрійчук О. П., Коростова І. А. *Система інформаційної підтримки стратегії підприємства.* – С. 185.

З появою онлайн-цифрових платформ відбулася важлива трансформація в управлінні стратегічним розвитком підприємства. Інформаційне забезпечення на сьогодні є ключовим елементом розробки стратегії. Практика ведення бізнесу доказує, що одним з перспективних напрямів досліджень є аналіз соціальних мереж з метою удосконалення комунікаційних процесів. В аналізі соціальних мереж виділено чотири ос-

новні напрями дослідження: структурне, ресурсне, нормативне та динамічне.

Запропонована система інформаційної підтримки стратегії. Основна мета запропонованої системи – інформаційне забезпечення в реальному часі та прогнозування майбутнього стану зовнішнього та внутрішнього середовища. Отримана інформація сприяє розробці додаткових програм розвитку підприємства з урахування особливостей інтересів персоналу.

Ключові слова: інформаційна система, соціальні мережі, комунікація, стратегія.

Бойченко М. В. *Можливі шляхи інноваційного розвитку вугільних підприємств.* – С. 78.

Незважаючи на природну забезпеченість України вугіллям, збитковість вугільних підприємств, відсутність в галузі цільових фондів інноваційного характеру та стимулювання інноваційного розвитку з боку держави обумовлюють комплекс невирішених проблем на вугільних підприємствах, негативно впливають на пошук стратегічного інвестора, зацікавленого в швидкому техніко-технологічному розвитку виробництва, його економічному зростанні.

Сучасна вугільна галузь потребує створення економічної мережі (не комерційної, а інвестиційно-дотаційної) для спільного функціонування збиткових вугільних підприємств і тих бізнесів, яким без вугілля цих збиткових шахт не вижити, оскільки не існує кращого варіанту, ніж безпосередня участь металургів, машинобудівників, енергетиків у вуглевидобутку.

Приклад розвинених країн свідчить, що відходи є вагомим чинником не тільки раціонального природокористування, але й можуть бути ефективно використані. Враховуючи, що продукція з відходів вуглевидобутку має не тільки якісні та кількісні параметри, які характеризують їх фізичну цінність, але має й вартісну оцінку, то їх виробництво може бути економічно доцільним, тобто рентабельним.

За критерієм оцінки інвестиційної привабливості може бути прийнято рівень рентабельності виробництва продукції з відходів вуглевидобутку, конкурентоздатної на споживчому ринку. Окрім цінності, яку можуть мати відходи вуглевидобутку з точки зору можливого отримання з них різних видів мінерально-сировинних ресурсів, до неї може входити також еколого-економічна та/або соціально-економічні складові.

Розглянуті характеристики цінностей, які можуть мати різні відходи вуглевидобутку дозволяють зробити висновок щодо доцільності їх ранжування. Критерієм ранжування може бути рівень їх практичної цінності для споживачів або ступінь їх готовності до створення на їх основі певних видів споживчих цінностей. Цінність відходів вуглевидобутку, яка може бути потенційною, рентабельною, конкурентоздатною та інвестиційною, впливає на участь певних груп інвесторів у інноваційному розвитку вугільних підприємств.

Ключові слова: вугільні підприємства інноваційний розвиток, економічна мережа, продукція з відходів вуглевидобутку, споживча цінність.

Бондаревська К. В. *Оцінка рівня соціальної безпеки на ринку праці України та напрями її забезпечення.* – С. 101.

У статті визначено необхідність забезпечення соціальної безпеки на ринку праці України в контексті

врахування принципу соціальної справедливості, проведено комплексну рейтингову оцінку ключових показників ефективності ринку праці в регіональному вимірі за допомогою авторського підходу. Зокрема, у якості основних індикаторів ефективності ринку праці було запропоновано показники: рівня економічної активності та зайнятості населення, рівня економічної активності та зайнятості працездатного населення, рівня безробіття, середньооблікової чисельності працівників, середньої заробітної плати, індексу реальної заробітної плати. В результаті дослідження було обґрунтовано основні напрями вирішення кризових явищ на ринку праці з урахуванням необхідності формування дієвого механізму соціальної безпеки, серед яких: забезпечення взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг за рахунок стимулювання роботодавців до співпраці з вищими навчальними закладами та формування системи спільних заходів з метою підготовки висококваліфікованих фахівців та їх подальшого працевлаштування; впровадження практики фінансового заохочення підприємств на прийняття молодих фахівців – випускників навчальних закладів (надання дотацій); податкові пільги для підприємств, що приймають на роботу молодь; розвиток нестандартних та інноваційних форм зайнятості (досвід Данії та Нідерландів щодо поєднання гнучкості ринку праці з нестандартними формами зайнятості з метою вирішення проблеми безробіття); інформальна допомога щодо заснування і ведення бізнесу, навчання внутрішньо перемішених осіб, їх перепідготовка та підвищення кваліфікації; підвищення соціальних стандартів, реформування пенсійної системи та вдосконалення механізму соціального захисту, особливо соціально-вразливих верств населення; моніторинг і контроль рівня бідності та рівня доходів населення. Визначено, що з метою покращення ситуації та нейтралізації регіональних диспропорцій є необхідним формування ефективної державної політики, що враховуватиме не лише прями, а й опосередковані фактори впливу на ринок праці, а також надасть можливість покращити стан зайнятості та рівня добробуту населення України.

Ключові слова: соціальна безпека; ринок праці; соціальна справедливість; зайнятість; безробіття; економічна активність населення; рейтингова оцінка.

Борко Є. А., Ковалевська І. В., Рубан О. А. *Маркетингові дослідження фармацевтичного ринку України щодо перспектив створення нової лікарської форми.* – С. 137.

Мета роботи – маркетингове дослідження номенклатури лікарських засобів, які представлені на фармацевтичному ринку України, і застосовуються для лікування захворювань аноректальної зони.

У роботі використаний графічний, системний, маркетинговий та фармакоеконімічний методи аналізу.

За даними медичної статистики в Україні просліджується стрімке зростання відсотка хворих, що мають патології аноректальної зони серед людей працездатного віку. Причиною цього є спосіб життя сучасної людини, що призводить до незбалансованого харчування, зменшення фізичної активності та несвоєчасного лікування вже наявних захворювань. Велика варіабельність симптоматичного прояву патологічних процесів при захворюваннях аноректальної зони потребує призначення ефективного лікування групами препаратів з різною фармакологічною активністю.

При аналізі асортименту лікарських препаратів, що використовуються для лікування захворювань аноректальної зони було встановлено, що на фармацевтичному ринку України представлено 117 препаратів в різних лікарських формах; з них частка супозиторіїв складає 17,09%. При аналізі походження основних діючих речовин супозиторіїв було встановлено, що найбільшу частку складають діючі речовини синтетичного походження (60%), рослинні компоненти присутні у 25% проаналізованих препаратів, частка в 15% приходить на комбінацію речовин рослинного та синтетичного походження. Аналіз походження фірми-виробника дозволяє зробити висновок, що частка лікарських засобів українського виробництва складає 50%, також асортимент представлений закордонними виробниками з Німеччини, Польщі, Франції, Сербії та Італії. Отримані результати свідчать, що згідно рекомендацій до застосування препаратів, курс лікування в 1 тиждень є раціональним. Аналіз схем лікування свідчить, що використання комбінації декількох препаратів з різних фармакологічних груп значно підвищує загальну вартість та відображає відсутність комплексу.

Проведено аналіз лікарських засобів, що застосовуються для лікування захворювань аноректальної зони. Досліджено асортимент препаратів за формою випуску, походженням фірми-виробника, складом лікарської форми, походженням основних компонентів та цінової політики. Встановлено, що існує недолік ректальних супозиторіїв комбінованого складу, які б могли використовуватись для лікування зазначених патологій.

Тому, в результаті дослідження був зроблений висновок про доцільність та актуальність створення нового лікарського препарату для безпечного та ефективного лікування захворювань аноректальної зони.

Ключові слова: маркетинговий аналіз; фармацевтичний ринок України; захворювання аноректальної зони; супозиторії.

Вакуліч М. М. *Глобалізаційні виклики економіки України: діагностування стану інвестиційного клімату як рушійної сили в контексті економічних тенденцій сьогодення.* – С. 38.

Глобалізація, яка стала однією з визначальних характеристик світової економіки XXI століття, поставила перед урядами держав проблему пошуку нових форм і методів адаптації національного економічного та політико-правового середовища до сучасних вимог здійснення міжнародних економічних відносин. Швидкі зміни факторів, які визначають конкурентоспроможність на світових ринках, динамічний розвиток глобального середовища, змушують уряди при формуванні умов економічного зростання активніше звертатися до проблем забезпечення національної конкурентоспроможності у глобальному масштабі. Нагальною є потреба управління інвестиційним кліматом в економіці України, який забезпечує економічний розвиток, з урахуванням соціальних та екологічних інтересів суспільства. Однак процес управління ускладнюється в зв'язку з відсутністю чіткого розуміння його сутності.

Розвиток світової фінансової кризи призвів до формування несприятливих умов господарювання та значного скорочення інвестиційної діяльності. Визначення та ранжування складових, які впливають на формування інвестиційного клімату, має велике економічне значення, оскільки необхідно спочатку правильно оцінити умови, за яких відбуваються інвести-

ційні процеси, а потім здійснювати пошук найбільш привабливого об'єкту інвестування.

У статті розглядається роль інвестиційного клімату у розвитку економіки з метою залучення закордонних інвестицій. Аналізуються складові, що впливають на формування інвестиційного клімату держави. Визначені напрями покращення інвестиційного клімату держави. Основною метою інвестиційної політики країни у майбутньому має стати створення оптимальних умов для вкладання власних та позикових фінансових й інших ресурсів, що забезпечують зростання доходів на вкладений капітал для розширення економічної діяльності підприємства, створення кращих умов для перемоги в конкурентній боротьбі.

Проблема досягнення стійкого зростання економіки України вимагає активізації інноваційно-інвестиційних процесів, переорієнтації з поточного управління і регулювання на довгострокове стратегічне планування.

Ключові слова: управління, інвестиційний клімат, складові, фактори, оцінка, привабливість.

Гриценко С. І. *Стратегія розвитку екологічно спрямованих транспортно-логістичних кластерів блакитного океану.* – С. 151.

Виявлено загальні аспекти бізнес-всесвіту, що складається з двох різних видів простору, які мають стратегію червоних та блакитних океанів. Обґрунтовано теоретичний базис формування стратегії розвитку екологічно спрямованих транспортно-логістичних кластерів блакитного океану. Аргументовано взаємний вплив екологічних аспектів, транспортно-логістичних кластерів та інтелектуальних транспортних систем. Доведено актуальність впровадження інтелектуальних транспортних систем для поліпшення якості надання транспортних послуг та визначено їх доцільність. Запропоновано бізнес-модель стратегії розвитку екологічно спрямованих транспортно-логістичних кластерів.

Ключові слова: стратегія, конкурентні переваги, цінність, екологізація, інтелектуальні транспортні системи, транспортно-логістичні кластери.

Гуцалюк О. М. *Аналіз стану кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я України у період реформування.* – С. 110.

У статті розглянуто проблеми кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні в період реформування. В умовах сьогодення зростає необхідність стійкої роботи системи охорони здоров'я, а саме забезпечення кваліфікованими працівниками та наявність кадрів, їх кваліфікація та розподіл, мотивація, умови діяльності, оплата праці, соціальний добробут, матеріально-технічне та технологічне забезпечення трудового процесу обумовлюють належний рівень надання медичної допомоги населенню. Зазначено, що реалізація ефективного кадрового забезпечення в системі охорони здоров'я є важливим інструментом реформування медичної сфери. З'ясовано, що якість і доступність надання медичної допомоги населенню країни залежать від рівня забезпеченості закладів охорони здоров'я медичними працівниками та їхнього професійного рівня, адже діяльність системи охорони здоров'я впливає на формування здоров'я населення, та визначає перспективи соціально-економічного, наукового, культурного розвитку суспільства.

Ключові слова: кадрове забезпечення, охорона здоров'я, медична допомога, лікарські кадри, штатні посади, атестація лікарів.

Жуков С. А., Зеліч В. В., Сойма С. Ю. *Людський капітал в економічній системі сучасного суспільства: механізм формування, інвестиції та перспективи розвитку в Україні.* – С. 105.

У результаті проведеного дослідження з'ясовано проблеми розвитку людського капіталу та основні передумови забезпечення його конкурентоспроможності. Проаналізовано динаміку витрат на розвиток освіти та охорони здоров'я зведеного бюджету України та запропоновано заходи щодо поліпшення економічної ситуації в Україні та забезпечення розвитку людського капіталу. Визначено основні види інвестицій у людський капітал за рівнями та суб'єктами інвестування. Представлено механізм формування людського капіталу. Обґрунтовано, що для стратегічного розвитку людського капіталу України та досягнення рівноваги та збалансованості економіки в умовах глобалізації необхідна модернізація державної політики в галузі освіти, а саме, створення системи освіти, орієнтованої на формування та розвиток навичок і компетенцій людини, необхідних для інноваційної діяльності.

Ключові слова: людський капітал, інвестиції у людський капітал, конкурентоспроможність, економічна кон'юнктура, заробітна плата.

Задворних С. С. *Перспективи існування безготівкового суспільства та роль готівки у світовій фінансовій системі.* – С. 27.

Сучасне суспільство визначається не лише високим рівнем розвитку, а й безліччю соціальних та економічних проблем. Останніми роками все більшої популярності набуває думка, що більшість із цих проблем можна вирішити шляхом скасування готівки. Експерти та пересічні громадяни думають, що нове суспільство буде більш справедливим та прозорим із меншою кількістю злочинності, наркотиків, економічних шахрайств, немотивованих переваг для окремих категорій, суспільством, де всі платять менше податку та де є високий рівень захисту майна. Але в реальності ситуація не є настільки оптимістичною.

У контексті конфіденційності життя скасування готівкових коштів означає тотальний контроль над усіма фінансовими операціями кожної людини, їх інтересами та смаками з боку банків та уряду. Крім того, для використання більшості мобільних платіжних систем потрібна геолокація – в результаті кожен буде весь час відслідковуватися у всіх сенсах цього слова. У психологічній сфері використання електронних грошей збільшить грошові витрати, оскільки використання готівки поєднується з відчуттям болю, коли люди їх витрачають, а електронні гроші для більшості людей є не такими важливими, особливо для молодих людей (наприклад, як гроші в комп'ютерній грі). У соціальній сфері безготівкове суспільство створить проблеми інвалідам, людям з психічними проблемами, а також може спричинити деменцію у людей старшого віку. Кримінальний. Навіть якщо ми будемо жити в безготівковому суспільстві із сучасними тенденціями, рівень фінансових шахрайств знизиться максимум на 15%, і П. Шмідт вважає, що всі злочинці знайдуть інший шлях для своєї діяльності. Крім того, що електронні гроші та суспільство стимулюють розвиток кіберзлочинності, і вона постійно зростає, компанії, які постраждали від кіберзлочинності, витратили в результаті більше грошей на розслідування цих випадків, ніж від самих дій злочинців. Безробіття. Перш за все, система готівкового обігу є величезною. Дуже багато людей створюють, розробляють дизайн, перевіряють, друкують, збирають, розповсюджують готівку, а також

щодня працюють у банках, касах, магазинах тощо. Також багато компаній виробляють речі, пов'язані з готівкою. Від гаманців до банкоматів. Усі ці галузі більше не існують і всі люди втрачають роботу. Економіка. Однією з головних причин скасування готівки було те, що в безготівковому суспільстві неможливо буде встановити негативну ставку національної валюти, і разом з цим буде менше економічних криз. Але німецькі економісти вивчали таку можливість і довели, що це реально і в такий ситуації буде складніше боротися з кризою, а коштуватиме це набагато дорожче для уряду та людей, оскільки всі існуючі фінансові інструменти, які уряд може використовувати для виправлення ситуації, створені лише для готівкового обігу і працюють з ним.

Технічні. Електронні системи можуть бути зруйновані. Окрім цього, у разі війн чи інших конфліктів люди можуть зруйнувати Інтернет-зв'язок по всій країні, а мешканці втрачатимуть усе і не матимуть можливості навіть дістатися додому.

Загалом, електронні платежі – це частина нашого життя, і вони в сучасних умовах є дуже зручними. Але скасування готівкових коштів створить більше проблем для людей та організацій. Це означає, що такий напрям не може бути правильним вибором у найближчому майбутньому.

Ключові слова: фінансова система; готівка; платіжні системи; кіберзлочинність; банки; соціологія; податки; офшорні зони.

Задорожний Г. В. *Уноміка як наука про розгортання людського господарства.* – С. 8.

У статті представлено первинне обґрунтування гіпотези про те, що нова наука, яка тільки зароджується, уноміка покликана досліджувати розгортання вихідної специфіки людського роду – людяності в господарстві як цілісної сфери життєдіяльності людини-особистості. Уном включає і відсвічує в собі геном – власне біологічне і мемон – власне культурне, соціальне в життєвідправленні людини-особистості, яка має трипостасну духовно-біо-соціальну природу. Уноміка як фундаментальна наука про самоосягнення і само-реалізацію особистості стає підставою пізнання універсально-глобальної дійсності в координатах ціннісної раціональності, що важливо для перетворення трансформації світу життєдіяльності людства як духовно-сислової єдності суб'єктів господарювання. Уноміка трансформується в глобалістику як доленосну інтегральну людиномірну господарствознавчу науку про виявлення та обґрунтування сенсо-благо-несучих засад життєдіяльності людства як духовно-рятівної свободи-відповідальної планетарної громади (собору) життєзбереження.

Ключові слова: уном людяності, уноміка, духовно-біо-соціальна природа людини, особистість, господарство, глобалістика, позанаукові знання, геном, мемон.

Іванов С. В., Ляшенко В. І., Шамілева Л. Л., Трушкіна Н. В. *Тенденції розвитку транспортно-логістичної системи Придніпровського економічного району.* – С. 143.

На даний час формування й розвиток транспортно-логістичної системи визнано перспективним напрямом регіональної економіки. Це обумовлено інтенсивним розвитком транспортної логістики й створенням єдиного європейського транспортного простору у рамках транспортної політики Європейського Союзу TEN-T.

У статті виконано прогнозну оцінку показників, що характеризують розвиток регіональної транспортно-логістичної системи Придніпровського економічного району з використанням економіко-математичного інструментарію, і на цій основі виявлено тенденції її функціонування. При цьому необхідно зазначити, що прогнозні оцінки варто вважати прогнозами – попередженнями. Тобто за умови збереження незначного рівня продуктивності праці та її зниження, низької капіталовіддачі капітальних інвестицій на найближчі роки суттєво можуть зменшитися обсяги діяльності транспорту (залізничного та автомобільного) Придніпровського економічного району.

У результаті дослідження запропоновано комплекс заходів, реалізація яких дозволить трансформувати транспортно-логістичну систему району. До них віднесено: розроблення Стратегії розвитку транспортно-логістичного кластеру як складової регіональної транспортно-логістичної системи; розроблення й реалізацію механізму фінансового забезпечення управління розвитком транспортно-логістичного кластеру; реконструкцію існуючих і створення нових об'єктів належної логістичної інфраструктури; створення оптимальних мультимодальних логістичних ланцюгів, у тому числі за рахунок розширеного використання енергоефективних видів транспорту; залучення приватних інвестицій у технічну модернізацію припортової інфраструктури Бердянського морського порту; активізацію інноваційної діяльності із застосуванням різних форм преференцій (кредитів, гарантій, податкових пільг, дотацій) для розвитку морського порту; передачу портових потужностей у концесію або оренду; використання інформаційних технологій для управління транспортно-логістичною системою регіону; реалізацію концепції «зеленої» логістики, яка дозволить поєднати в єдину систему екологію й економіку задля збереження екосистеми й довкілля району із використанням екологічно чистих технологій у сфері транспорту й складського господарства; впровадження цифрової логістики як механізму розвитку транспортно-логістичної системи.

Ключові слова: транспортно-логістична система, регіональна економіка, економічний район, показники, прогнозна оцінка, економіко-математичний інструментарій, тенденції, трансформація, європейська транспортна політика.

Калінін О. В. *Фінансові показники як фактор інвестиційного маркетингу диверсифікованих підприємств.* – С. 179.

Досліджено світові тенденції розвитку фінансових показників найбільших диверсифікованих підприємств світу за останні роки. Визначено напрямки розвитку, які демонструють сучасні диверсифіковані підприємства у їх взаємовідносинах із інвесторами. Проаналізовано чинники, які мають суттєвий вплив на інвестиційну привабливість цих підприємств. Надано портрет інвесторів, що розглядають інвестиції у диверсифіковані підприємства як частину своєї стратегії. Показано, що впровадження аналізу портрету інвестора, а також маркетингової стратегії сприяє ефективному залученню капіталу для підприємства та посилює його конкурентоспроможну позицію як в його операційній діяльності, так і в сфері фінансового управління.

Ключові слова: диверсифіковані підприємства, інвестиційний маркетинг, портрет інвестора, конкурентоспроможність.

Кендюхов О. В., Болгов В. Є., Тарапата С. О. *Дослідження тенденцій інноваційного розвитку економіки України.* – С. 82.

У статті досліджуються тенденції інноваційного розвитку національної економіки України. Проаналізовано технологічну структуру вітчизняного виробництва товарів та послуг і зазначено основні проблеми та загрози. Визначено динаміку інноваційної активності українських підприємств і структуру фінансування інноваційної діяльності в державі, що дозволило виявити проблеми в цьому напрямку. Виявлено динаміку зміни кількості наукових кадрів та фінансування освіти і науки, як основи розвитку інноваційної інфраструктури національної економіки.

Ключові слова: інноваційний розвиток, національна економіка, технологічний устрій, інвестиції, наука, освіта, капітал.

Кочешкова І. М. *Енергетична бідність в країнах ЄС та Україні.* – С. 48.

У статті проаналізовано, що саме розуміють у країнах-членах ЄС під поняттям «енергетична бідність». Встановлено, що оцінка гостроти проблеми енергетичної бідності значно ускладнена відсутністю стандартизованого підходу до визначення, значною різницею у характері, обсязі та особливостях споживання енергії у різних країнах, а також часто лише опосередкованими індикаторами, доступними для оцінки. Первинну інформацію для оцінки рівня енергетичної бідності часто отримують з даних соціологічних опитувань.

Детально розглянуто первинні показники енергетичної бідності домогосподарств для щорічного розрахунку Індексу європейської енергетичної бідності для країн ЄС, який обчислюється як середнє геометричне значення субіндексу енергетичної бідності європейських домогосподарств та транспортного субіндексу європейської енергетичної бідності для домогосподарств із першого за доходом квінтіля.

В Україні Державною службою статистики раз на два роки по всіх регіонах країни проводяться обстеження самооцінки домогосподарствами рівня своїх доходів, у тому числі показників матеріальної депривації, тобто є статистичні дані для розрахунку показника аналогічного субіндексу енергетичної бідності європейських домогосподарств, тільки за децильними групами. Аналіз даних по регіонах показав надзвичайно велике розходження цього показника: від 4,8% у м. Києві до 93,9% у Закарпатській області. Встановлено залежність частки домогосподарств, які мають недостатньо коштів для підтримання достатньо теплої температури у житлі, від частки осіб, які потерпають від 4 і більше із 9 ознак депривації, тобто взагалі мають дуже низьку якість життя.

У статті наведено динаміку частки домогосподарств, у яких недостатньо коштів для підтримання достатньо теплої температури у своєму житлі протягом опалювального сезону в залежності від їх матеріального забезпечення. Про найбільше підвищення цього показника заявили саме найбільш забезпечені матеріально особи. Це свідчить про важливе: проблему зниження рівня енергетичної бідності домогосподарств неможливо вирішити тільки підвищенням рівня доходів населення.

На жаль, в країні все ще нераціонально використовується енергія. В статті обґрунтовано, що децентралізації та підвищення енергоефективності є надзвичайно перспективними напрямками для розвитку бізнесу, особливо для тих, хто сьогодні буде мережевий або регіональний бізнес, дякуючи макроекономічній

ефект: створення нових робочих місць, а це додаткові надходження до бюджету.

Для України з точки зору вдосконалення системи соціального захисту проти енергетичної бідності нагальною проблемою є відокремлення заходів боротьби із саме енергетичною бідністю від загальної системи підтримки домогосподарств із низькими доходами.

Ключові слова: енергетична бідність; домогосподарства; соціологічні опитування; ознака депривації; підвищення енергоефективності.

Латишева О. В., Касьянюк С. В., Голубова І. В., Хаджийський Є. А. *Витрати підприємства: можливості управління та оптимізації на основі функціонального моделювання та перепроєктування бізнес-процесів.* – С. 67.

Сталий розвиток вітчизняного підприємства залежить від раціонального використання усіх видів ресурсів, що обумовлює необхідність переходу до оптимальної системи управління витратами. Актуальність і значущість проблеми управління витратами зумовлює необхідність ґрунтовного дослідження та визначення оптимальної структури витрат. У статті запропонована процедура моделювання для удосконалення обліку та управління витратами. У статті висвітлено особливості процедури управління та оптимізації витрат на основі функціонального моделювання та перепроєктування бізнес-процесів в контексті обраного більшістю підприємств процесного підходу.

Для удосконалення управління витратами та діяльності підрозділу машинобудівного підприємства у статті було запропоновано використання методологій моделювання бізнес-процесів нотації IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling), яка відображає процесний підхід до формування та ідентифікації бізнес-процесів підприємства. У статті було запропоновано застосовувати процедуру моделювання та перепроєктування бізнес-процесів для пошуку резервів скорочення витрат та удосконалення системи управління витратами, представлено моделі управління витратами та моделі бізнес-процесів вантажних перевезень структурного підрозділу машинобудівного заводу.

Для оптимізації витрат підприємства запропоновано використання функціонально-вартісного аналізу. Визначено зміст, обґрунтовано застосування моделювання і перепроєктування бізнес-процесів для пошуку резервів зниження витрат. Визначено процедуру використання моделювання і перепроєктування бізнес-процесів на українських підприємствах.

Практична значущість одержаних результатів полягає в удосконаленні систем обліку і управління витратами, за результатами моделювання яких можна буде здійснювати планування, прогнозування та моделювання витрат по усьому ланцюгу бізнес-процесів, розробляти заходи отримання бажаних результатів по окремим операціям та у цілому по функціональній діяльності тощо.

Ключові слова: витрати, управління витратами, оптимізація витрат, функціональне моделювання, бізнес-процес, моделювання і перепроєктування бізнес-процесів.

Малиновська А. М. *Віртуальні валюти: поширення та передумови до визнання.* – С. 165.

У статті розглянуто теоретико-методичні засади визнання економічної сутності віртуальних валют та проаналізовано використання технологій, на яких вона побудована, у повсякденному житті. Нинішній час істотно відрізняється від попереднього: світом править техніка, а товаром виступає інформація. В такому

середовищі зародилися і активно почали використовуватися віртуальні валюти. Особливо це стосується не тільки криптовалют, а й процесів, на основі яких вона побудована. Криптовалюти активно поширюються, за час їх існування їх кількість збільшилась до більш ніж дві тисячі видів віртуальних валют. Незважаючи на таку популярність, операції з криптовалютами не врегульовані в більшості країн світу. Тому, правовий статус віртуальних валют залишається проблемним питанням не тільки для України, а й для інших країн світу. Відсутність нормативно-правового регулювання віртуальних валют призвело до збільшення незаконних, тіншових операцій, інструментом для яких стала криптовалюта, оскільки операції проведені з нею неможливо відслідкувати. У світі по різному підходять до визначення економічної сутності віртуальної валюти, її визначають як електронні гроші, віртуальний товар, власність, віртуальну валюту, засіб платежу. Відсутність єдиного підходу до трактування економічної сутності віртуальних валют ускладнює відображення в бухгалтерському обліку операцій з ними. В основу статті покладено аналіз підходів до визначення економічної сутності віртуальних валют та технологій, на яких вони побудовані.

Ключові слова: криптовалюти, віртуальні валюти, Blockchain, mining.

Мамонова А. В. *Передумови запровадження контролю віртуальних валют (криптовалют) в Україні.* — С. 170.

Спостерігаючи стрімке піднесення та активне використання віртуальних валют, що не у кожній країні світу, регулятивні органи задаються питанням, стосовно можливості контролю та регулювання операцій із нею. Тож, у статті розкрито підходи до визначення економічної сутності віртуальної валюти та проаналізовано їх правове регулювання й операції з ними у світі та в Україні. Відображено статус та офіційне ставлення регулятивних органів різних країн, закріплення в законодавстві та оподаткування віртуальних валют. Останніми роками в більшості провідних держав світу відбулись значні зміни у ставленні до криптовалют: від «незаконного платіжного засобу» до «перспективного фінансового інструменту». Зростання інтересу урядових осіб до прогресивно розвиваючої інновації спричинив збільшення напливу нових учасників (як окремих людей, так і установ), які активно користуються віртуальними валютами. Так, криптовалюти спричиняли велику стурбованість стосовно ризиків, які вони можуть принести ще з часу появи першої цифрової валюти — Bitcoin.

Протягом певного періоду криптовалютні біржі обережно нарощували зацікавленість до андеррайтингу, щоб забезпечити безпечний процес обміну та купівлі криптовалют, знижуючи випадки крадіжок. Віртуальні валюти містять великий обсяг капіталізації у виразі фіатних валют, але невпорядкованість та навіть нестабільний стан криптовалют, а також відсутність історичних даних про збитки, ускладнюють процес контролю їх обігу.

Однак, зважаючи на інтерес, популярність та увагу засобів масової інформації, багато хто, включаючи юристів, політологів, економістів, намагаються зрозуміти основи технології та її наслідки для політиків та інших підрозділів. Розробка технології blockchain, на якій базуються криптовалюти була впроваджена у сферах, які традиційно піддаються широкому регулюванню, наприклад, залученню капіталу та передачі грошей. Політики та інші урядовці часто намага-

ються застосовувати закони, розроблені десятиліттями для зовсім новітніх технологій. США в кожному штаті окремо має різне визначення та підходи до операцій з криптовалютою. Подібне становище спостерігається і на міжнародній арені, де одні країни прагнули сприяти зростанню технології, а інші прагнули усунути технологію зі своєї юрисдикції.

Тож, правова сфера законодавства потребує поглибленого дослідження й аналізу стосовно операцій з віртуальними валютами, розробки та впровадження нового механізму перевірки обмінних курсів криптовалют, який має схожість із уже існуючими для традиційних фінансових процесів.

Ключові слова: віртуальна валюта (криптовалюта), державне регулювання, контроль операцій з віртуальними валютами, регуляторні підходи.

Мищенко І. М. *Проблеми промислового комплексу України та державна політика щодо його розвитку.* — С. 88.

У статті здійснено аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку промисловості за видами промислової діяльності та регіонами. Зроблено висновок, що стагнація промислового комплексу України обумовлена неефективною та непослідовною державною промисловою політикою. Визначено пріоритетні напрями удосконалення промислової політики України.

Ключові слова: промисловість, галузі промисловості, інноваційний розвиток, державна промислова політика, стратегія розвитку промисловості.

Мишура В. Б., Володченко В. В. *Перспективи розвитку IT-кластерів в Україні на основі венчурного фінансування.* — С. 190.

Розглянуто й проаналізовано основні принципи розвитку IT-кластерів як складової національної інноваційної системи країни. Розроблено концептуальну модель організаційно-економічних пріоритетів державного регулювання IT-кластерів у національній економіці, що гармонізує суспільні й економічні інтереси учасників кластерного об'єднання й спрямована на формування державної кластерної політики на основі підвищення конкурентоздатності IT-сектору. Обґрунтовано практичні рекомендації з удосконалення державної політики розвитку IT-кластерів в Україні на основі венчурного інвестування. Встановлено, що незважаючи на позитивну динаміку венчурного фінансування в IT-секторі в останні роки, на жаль, він перебуває в процесі становлення. Оцінено інтенсивність впливу венчурного капіталу на становлення й розвиток IT-сектору в Україні. Досліджено основні фактори, які погіршують можливість розвитку даного виду фінансування в Україні. Проаналізовано структурні й регіональні особливості розвитку IT-кластерів. На основі проведеного аналізу виявлено, що розвиток IT-кластерів на основі венчурного фінансування є перспективним і сучасним напрямком інвестування українських підприємств.

Ключові слова: інформаційні технології, IT-кластер, IT-сектор, венчурне фінансування; інноваційний розвиток, венчурний капітал.

Несвіт К. В. *Соціальні чинники стійкого розвитку промисловості регіону.* — С. 56.

У статті розглянуто ключові аспекти впливу соціальних чинників стійкого розвитку промисловості регіону в контексті динамічних трансформацій економіки постіндустріального типу. Здійснено аналіз готовності промисловості України до викликів майбут-

нього високотехнологічного розвитку та визначено ключові драйвери нарощення продуктивності промислового сектору через активізацію дії соціальних джерел на індивідуальному, груповому, кластерному та суспільно-значущому рівні. Наголошено на необхідності поступового переходу до створення виробничих підприємств нової формації, що діятимуть як суспільно значущі підприємства на основі застосування передових технологій та інновацій, всебічного використання людського потенціалу, зростання концентрації активних підприємств та рівня зайнятості населення, розвитку крос-секторального та міжрегіонального співробітництва і партнерства, сприяння зростанню рівня соціальної згуртованості і довіри. За результатами дослідження визначено, що синергетична дія соціальних чинників розвитку промисловості дозволяє досягти зміцнення соціальної взаємодії та консолідації зусиль усіх контрагентів для подолання кризових явищ, виражається у зменшенні трансакційних витрат і підвищенні конкурентоспроможності промисловості регіону, нарощенні продуктивності праці і зростанні прибутку, усвідомленні значущості праці в галузі промисловості. З огляду на це в статті обґрунтовано необхідність активізації розвитку людського потенціалу, зміцнення соціальних зв'язків та соціальної фасилітації, інтенсифікації соціально-економічних відносин окремих бізнес-систем на засадах довіри, співпраці і взаємодопомоги в контексті досягнення цілей стійкого розвитку на довготривалу перспективу.

Ключові слова: соціальні чинники стійкого розвитку, промисловість регіону, соціальний капітал бізнес-систем.

Новицька І. В. *Digital-маркетинг як технологія просування органічної продукції.* – С. 196.

У статті виділяється використання digital-маркетингу, як можливості сучасного просування органічної продукції, що повинно перетворитися в комплекс різноспрямованих складових, таких як: глибоке вивчення онлайн-аудиторії, її поведінкової складової; залучення всіх можливих сегментів аудиторії; занурення співробітників виробництва продукції в цифрову комунікацію з споживачем; організація взаємодії з потенційним споживачем. Digital-технологія забезпечує комплексний підхід до просування органічної продукції в цифровому середовищі, що охоплює також офлайн споживачів, які використовують мобільні телефони та інші цифрові засоби зв'язку. Надає можливість інтеграції великої кількості різних технологій (соціальні, мобільні, веб тощо) з продажами і клієнтським сервісом; постійний якісний двосторонній зв'язок між рекламодавцем і кінцевим споживачем органічної продукції; поєднання технологій і людських ресурсів, дотримуючись правильного балансу, виходячи з потреб цільової аудиторії і особливостей пропонованої органічної продукції; можливість бути релевантним ринку, оцінювати і аналізувати результати просування, гнучко реагувати на потреби ринку.

Ключові слова: digital-маркетинг, просування, органічна продукція, digital-інструменти, онлайн канали, офлайн канали, споживачі.

Ольховська О. Л., Бутко К. Р. *Оптимізація пасажирських перевезень у крупному транспортному вузлі.* – С. 157.

У статті представлено модель оптимізації діяльності залізничного транспорту при організації пасажирських перевезень у крупному транспортному вузлі. При оптимізаційних розрахунках визначають кількість

транспорту, що приписана до вузла; оптимальні тарифи на перевезення; кількість транспортних одиниць за напрямками залежно від випадкового попиту на перевезення. Враховується можливість залучення додаткових транспортних одиниць у випадку недостатності власних. У моделі враховано вплив конкурентного транспорту (автомобільного). Розв'язання даної задачі в загальному вигляді потребує залучення методів статистичного моделювання та нелінійного програмування.

Ключові слова: модель оптимізації, статистичне моделювання, оптимальні тарифи на перевезення, нелінійне програмування.

Омельяненко В. А. *Аналіз інституційно-еволюційного аспекту розвитку високотехнологічних сфер на прикладі приладобудування.* – С. 93.

Метою дослідження є на основі аналізу теорії і практики галузевого розвитку в умовах Індустрії 4.0 та аналізу тенденцій приладобудування визначення перспективних складових мережевої стратегії розвитку галузі. Методологія дослідження ґрунтується на еволюційній теорії як напрямку нової інституціональної економіки. Інституціонально-еволюційний підхід до безпекових стратегій припускає розгляд сукупності інститутів та закономірностей їх взаємодії, що забезпечує перетворення ресурсів в реальні результати ефективними методами відповідно до національного контексту та запитів соціуму. У дослідженні обґрунтовано, що значення приладобудування обумовлено тим, що розширення дослідної бази інноваційних процесів пов'язані з використанням сучасних аналітичних приладів. Визначено основні аспекти ролі приладобудування в економіці. Показано, що, сучасне приладобудування є високотехнологічною та наукомісткою галуззю промисловості, що широко застосовує ІКТ, нанотехнології, мікромініатюризацію, елементи штучного інтелекту тощо. З організаційно-економічної та інституційної точки зору приладобудування розглянуто як міжгалузевий високотехнологічний комплекс, що одночасно є як фактором інноваційного розвитку ряду технологічних галузей, так і результатом їх інновацій. Цей факт визначає приналежність приладобудування до структуроутворюючих галузей, через які відбувається поширення нових технологій в інші галузі економіки. Для більш детального аналізу інституційної динаміки розвитку галузі в Україні розглянуто основні статистичні індикатори приладобудування. Показано, що перспективи вітчизняного приладобудування в першу чергу пов'язані з виробництвом якісно нових продуктів та завоюванням внутрішнього ринку, емність якого у разі перевищує не лише поточні обсяги експорту сектору, а й усього виробництва в ньому. Обґрунтовано, що зі стратегічної точки зору необхідно знаходити нові механізми розвитку галузі, зокрема такі, що засновані на цифровізації. Приладобудування також розглянуто одночасно як частина трансформації виробництва та його цифровізації, так і вимагає впровадження нових технологій. Таким чином, перспективи галузі пов'язані зі створенням цифрової інфраструктури, що представляє собою крос-галузеву платформу, яка дозволить організувати продуктивну взаємодію всіх учасників інноваційного процесу. Відповідні підходи мають бути впроваджені в рамках інституційних стратегій як при розробці, так і при використанні приладів в рамках цифрової стратегії «розумного» виробництва. Аналіз іноземного досвіду країн-галузевих лідерів показав, що в приладобудуванні переважають малі та середні підприємства, незважаючи на присутність великих глобальних лідерів.

Показано, що активізація ролі малих підприємств приладобудування як учасників технологічного розвитку вимагає пошуку нових форм взаємодії, серед яких слід виділити мережеву. Для інституційно-еволюційного розвитку приладобудування запропоновано використати риси традиційного кластеру та мережі, орієнтованої на формування технологічної платформи.

Ключові слова: приладобудування, стратегія, інновації, тенденції, мережа, інститути.

Палига Є. М., Базилук В. Б., Палига І. Є. *Удосконалення корпоративного управління видавничо-поліграфічних підприємств.* — С. 73.

Стаття присвячена удосконаленню корпоративного управління підприємств видавничо-поліграфічної діяльності. Здійснено обґрунтування особливостей та проблем корпоративного управління, взаємин між акціонерами та менеджерами, аспектів акціонерної власності. Розкрито суть національної системи корпоративного управління підприємств видавничо-поліграфічної діяльності. Зроблено обґрунтування впливу різних інституційних факторів, які спричинили трансформаційні перетворення у видавничій справі та поліграфії.

Ключові слова: видавничо-поліграфічна діяльність, корпоративне управління, трансформаційні процеси, акціонерна власність, інституційні фактори.

Передерій Т. С. *Стратегія цифрової безпеки підприємства як драйвер цифрової трансформації економіки України.* — С. 201.

На сьогодні особливістю господарських процесів, що відбуваються в Україні, є перехід від «традиційної» до цифрової економіки із застосуванням новітніх технологій. Дослідження сучасного стану розвитку цифрової економіки свідчить про те, що більшість українських компаній поки не мають чіткого бачення процесу та якісних прикладів переходу до використання цифрових технологій. Це значно перешкоджає виконанню ключових пріоритетів та напрямків з реалізації державної політики у сфері цифрової економіки в Україні. Саме тому бізнесу необхідна розробка стратегії цифрової трансформації з урахуванням мінімізації ризиків, що не є можливим саме без забезпечення цифрової безпеки підприємства, яка ґрунтується на функціональних складових, які визначають ефективність і дієвість механізму управління.

Метою статті є формулювання авторського підходу щодо визначення цифрової безпеки підприємства та пріоритетних напрямків її реалізації. У статті визначено стратегічний підхід особливостей цифрової трансформації та проблемних питань, що стримують перегляд бізнес-стратегії більшості українських підприємств. Запропоновано методичний підхід до визначення «цифрова безпека підприємства» — це захищеність функціональних складових підприємства під час здійснення господарської діяльності в умовах цифровізації і конкуренції; заходи і методи, що спрямовані на мінімізацію зовнішніх і внутрішніх ризиків е-бізнесу, а також забезпечення безпеки функціональних складових. Головна мета цифрової безпеки підприємства — це забезпечення стабільного функціонування бізнесу з подальшим розвитком у майбутньому, що ґрунтується на структурі її функціональних складових. Визначено механізм з реалізації цифрової безпеки підприємства, що включає: нормативно-правове законодавство, основні принципи, суб'єкти гарантування та механізму забезпечення, а також об'єкти.

Сформовано механізм забезпечення цифрової безпеки, який дозволить поетапно розробити ефективні управлінські рішення у стратегії розвитку підприємства.

Основними причинами, що стримують процес цифрової трансформації економіки України є: нерозвинена державна нормативно-правова база щодо регулювання процесу розбудови цифрової економіки, невизначеність характеру взаємодії учасників цього процесу, а також питань розвитку цифрових технологій з метою підвищення рівня конкурентоспроможності, підприємництва та інноваційної діяльності. З огляду на викладене, вважаємо за доцільне в умовах цифрової трансформації вжити такі заходи: законодавчо визначити поняття «цифрова безпека підприємства», її функціональні складові, об'єкти та суб'єкти, що беруть участь у механізмі реалізації стратегії; сприяти у стимулюванні підприємств до переходу нових бізнес-моделей шляхом колаборації у сфері цифрової безпеки.

Ключові слова: цифрова трансформація, цифрова безпека підприємства, складові цифрової безпеки підприємства, механізм реалізації цифрової безпеки підприємства.

Ринкевич Н. С. *Інтегральна методика оцінки розвитку організаційної культури підприємств (за результатами експертного опитування).* — С. 113.

На даний час організаційна культура посідає провідне місце в системі менеджменту підприємства.

Мета даного дослідження полягає в удосконаленні методики оцінки розвитку організаційної культури підприємств та її апробації на прикладі українських підприємств з надання транспортних, консалтингових і банківських послуг.

У результаті дослідження складено анкету з 24 тверджень, що стосуються особливостей організаційної культури підприємств, і на цій основі здійснено аналіз та оцінювання організаційної культури. Розраховано рівень надійності результатів анкетування за допомогою коефіцієнта Альфа Кронбаха і XYZ-аналізу. Запропоновано інтегральну методику оцінки розвитку організаційної культури підприємств. Апробація даної методики показала, що обстежені підприємства мають середній рівень розвитку організаційної культури, оскільки значення інтегральних показників знаходяться в межах 0,5–0,75.

Ключові слова: підприємство, організаційна культура, методика Денісона, інтегральна методика оцінки, рівень розвитку організаційної культури, апробація, профіль організаційної культури.

Сердюк О. С., Петрова І. П. *Інституціоналізм як квінтесенція теорії добробуту.* — С. 14.

У статті висвітлено теоретичні аспекти інституціоналізму як квінтесенції теорії добробуту. Характерною особливістю еволюції людського роду є глибока трансформація ментального світогляду. На основі історичного аналізу виявлено, що намагання приборкати людську природу привели до появи норм та правил, які визначали характер взаємодії між членами суспільства. Норми та правила, або інституції у сучасному розумінні цього слова, змінювали світосприйняття суспільства, тим самим формуючи уявлення про добробут. У доінституціональні часи (примітивні суспільства) добробут людини сприймався виключно у матеріалістичному контексті. Із постання перших ментальних конструкцій, прийнятих членами суспільства як моральний імператив, добробут став набувати

духовних ознак (відповідальність, альтруїзм, піклування тощо). Квінтесенцією уявлень про добробут були моральні імперативи. Виявлено, що генезис моральних імперативів обумовлювався інституційним середовищем певного суспільства. Як наслідок, постали суспільства із диверсифікованим розумінням добробуту, що вплинуло на переконання про справедливість та ефективність існуючих моделей впорядкування суспільного життя. Розглянуто три типи суспільства, де домінували націоналістичний, соціалістичний та ліберальний моральні імперативи. Визначено, що балансування між прихильністю ідеям індивідуалізму та колективізму стало визначальним чинником формування теорії добробуту.

Ключові слова: інституціоналізм, добробут, інституції, моральні імперативи, ментальні конструкції, суспільство.

Стеблюк Н. Ф., Опаренко В. В. *Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств.* – С. 176.

У статті визначено роль оцінки інвестиційної привабливості для підприємства. Наведено основні напрями методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, визначено їх особливості та призначення. Виявлено головні недоліки методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості. Запропоновано для оцінки інвестиційної привабливості промислового підприємства використовувати матричну модель. Обґрунтовано необхідність використання саме матричної моделі комплексного характеру до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств, яка базується на використанні кількісних та якісних факторів. Визначено головні переваги матричної моделі оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Удосконалено методичний інструментарій оцінювання інвестиційної привабливості промислового підприємства на основі матричної моделі, врахувавши сучасний стан вітчизняних промислових підприємств та визначивши проблемні напрями діяльності. Доповнено матричну модель матрицею кількісних показників групою показників майнового стану, що дозволить інвестору об'єктивніше підійти до оцінки інвестиційної привабливості промислового підприємства. Згруповано кількісні показники оцінки інвестиційної привабливості та наведено їх граничні критерії оцінки. Визначено загальний показник кількісної характеристики інвестиційної привабливості промислового підприємства та можливі варіанти оцінки його фінансового стану. Наведено якісні показники оцінки інвестиційної привабливості на основі матричної моделі, надано їм вагові коефіцієнти та визначено їх граничні інтервали. На основі якісних та кількісних показників сформовано рівні узагальненого показника інвестиційної привабливості промислового підприємства за матричною моделлю, які дозволять довести інвестору доцільність укладання коштів у промислове підприємство.

Ключові слова: інвестиції; інвестиційна привабливість; інвестиційний потенціал; підприємство; матрична модель.

Томчук О. В. *Теоретико-методологічні підходи до визначення змісту і структури людського потенціалу території.* – С. 121.

У статті визначено необхідність теоретико-методологічного обґрунтування засад визначення та розкриття головних складових змісту людського потенціалу території. Доведено, що подальший розвиток людства залучає до суспільного виробництва і реалізує все

нові якості людини, що знаходить віддзеркалення в економічній науці. Визначено відмінності між термінами, які близькі до категорії «людський потенціал»: «робоча сила», «трудова ресурси», «трудоий потенціал», «людський фактор», «людський капітал». Проведено контент-аналіз поняття «людський потенціал» на різних рівнях: індивідуальному (особистісному), мікро- (суб'єкт господарювання) та макрорівнях. За результатами аналізу сформовані положення, які складають квінтесенцію наукової концепції щодо сутності категорії «людський потенціал території»: характеризує новий ступінь у розвитку людини; є більш об'ємною та полелементною категорією; категорією поведінкової економіки; найінертнішою характеристикою території; схильний до зношення; втрачається внаслідок мінливості умов тощо. Змодельовано процес формування і розвитку людського потенціалу території та визначені його трансформаційні перетворення. Узагальнено підходи щодо структури людського потенціалу території, складовими якого є інноваційний, інтелектуальний, трудовий і культурний типи потенціалу. Обґрунтовано, що кожен тип потенціалу, формуючись і розвиваючись у створених для нього сприятливих умовах, сприяє розвитку інших елементів системи.

Ключові слова: людський потенціал; людський фактор; робоча сила; трудові ресурси; трудовий потенціал.

Файчук О. М., Акулович Ю. А. *Нова економіка для досягнення цілей сталого розвитку в Україні.* – С. 21.

У статті досліджено тенденції та перспективи нової економіки для досягнення цілей сталого розвитку, систематизовано основні принципи зеленої економіки. Авторами проаналізовано ключові показники сталого розвитку в Україні, розглянуто можливість імплементації низько вуглецевої стратегії та основ зеленої економіки в Україні та узагальнено основні важелі держави для переходу до сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, низько вуглецева стратегія, зелена економіка, розвиток, синя економіка, природні ресурси, економічне зростання.

Череватський Д. Ю. *Суспільне здоров'я, якість життя і споживання енергоресурсів по областях України.* – С. 63.

З використанням методів математичного аналізу за п'ятьма показниками, серед яких питоме споживання первинних енергоресурсів, питомий випуск валового регіонального продукту, втрачені внаслідок передчасної смерті роки потенційної життя, частка промисловості в споживанні палива, кількість населення, виконано поділ областей України на п'ять кластерів. Як критерій якості життя використано показник втрачених років потенційної життя: чим менше його значення, тим рівень якості життя вище. Обсяг валового регіонального продукту запропоновано обчислювати в «Біг Маках», за аналогією з методом, запропонованим журналом «The Economist» для перерахунку національних показників за паритетом купівельної спроможності. Встановлено, що області, які входять до третього кластеру, Дніпропетровська і Донецька, з найбільшим споживанням первинних енергоресурсів на людину, і сім областей із другого кластера, що відрізняються невеликою витратою енергоресурсів, мають статистично незначну відмінність у кількості втрачених років потенційної життя, які є найбільшими за вибіркою. Виявлену особливість можна пояснити тим, що області з другого кластера споживають недостатню кількість первинних енергетичних ресурсів, а області з третього кластера знаходяться під негативним еколо-

гічним впливом і, до того ж, змушені витратити переважну кількість енергетичних ресурсів на підтримку потужного індустріального сектору. Так, у 2011 р. економічна діяльність Дніпропетровської області призвела до утворення 62% відходів від загальнонаціонального обсягу, частка Донецької області становила 14%. Частка промисловості у споживанні паливних ресурсів по Донецькій області за статистичними даними становить 98%.

Отримані результати свідчать про істотний вплив енергоспоживання на показники громадського здоров'я та якості життя населення областей України. Вплив номенклатури енергоносіїв, кількості і складу отриманих у результаті економічної діяльності відходів вимагають детального вивчення в контексті встановлення рівня життя населення.

Ключові слова: суспільне здоров'я, якість життя, енергоспоживання, області, кластери.

Шелеметьєва Т. В., Булатов С. В. *Діяльність туристичних інформаційних центрів: світовий досвід та вітчизняна практика.* – С. 205.

У статті обґрунтовано необхідність створення в Україні туристичних інформаційних центрів як одного з важливих інструментів інформаційної підтримки розвитку сучасного туризму та просування національного туристичного продукту. Успішність функціонування туристичної галузі в Україні в умовах формування глобального інформаційного простору значною мірою визначається ефективністю інформаційного забезпечення туристичної сфери. Зазначено, що важливим завданням політики місцевої влади в управлінні туризму є поліпшення інформаційного забезпечення цього процесу, адже без реклами й інформації, що залучає споживачів певних послуг, розвиток туристично-рекреаційної діяльності неможливий. Діяльність ТІЦ є надзвичайно важливою для дестинацій із значною часткою самодіяльних туристів, тому що, в даному випадку, вони виступають основними осередками надання інформаційних послуг. Розкрито сутність поняття «туристичний інформаційний центр» та визначено його основні завдання. Зазначено, що туристично-інформаційний центр – важливий інструмент туристичної інфраструктури, за допомогою якого туристи та інші суб'єкти туризму мають можливість отримати повну туристичну інформацію й консультативні послуги щодо туристичної діяльності в місцевості та за її межами. ТІЦ може здійснювати інформаційне забезпечення системи державного регулювання та управління туризмом у регіоні, оскільки потрібно постійно оновлювати нормативно-правову та інформаційно-аналітичну бази, які забезпечують ефективне управління розвитком сфери туризму та курортів. Запропоновано наступні цілі створення туристичних інформаційних центрів в Україні: сприяння розвитку внутрішнього туризму; надання інформації місцевим та іноземним туристам і туристичними організаціям; сприяння співпраці між туристичними організаціями

міста; проведення навчань і семінарів для фахівців у галузі туризму; розвиток туристичних можливостей міста; приваблення у місцевість більшої кількості туристів; покращення конкурентних переваг місцевості шляхом покращення туристичної інфраструктури; поповнення місцевого бюджету за рахунок оподаткування суб'єктів туристичного бізнесу; раціональне використання туристично-рекреаційних ресурсів місцевості; залучення інвестицій у туристичний бізнес; створення позитивного міжнародного іміджу та популяризація туристичних територій. Досліджено світовий досвід організаційних та економічних аспектів діяльності туристичних інформаційних центрів. У розвинених туристичних країнах світу успішно функціонує розгалужена сучасна мережа закладів туристичної інфраструктури, яка включає інформаційні центри. Такі заклади дозволяють отримувати туристам необхідну туристичну інформацію та консультативні послуги про туристичну дестинацію. У США в кожному штаті діють свої туристичні інформаційні центри. «Центр гостинності» – це територія відпочинку, що включає в себе пам'ятки й рекомендовані маршрути. В Австралії більшістю центрів відвідувачів керують місцеві органи влади або органи штату, а в деяких випадках – Асоціація операторів туризму від імені уряду. Ці інформаційні центри надають такі послуги, як підбір житла та замовлення турів (автомобільних, літакових, автобусних, залізничних). Вони, як правило, є першою ланкою в знайомстві відвідувача з містом або областю. Розглянуто практику роботи туристичних інформаційних центрів в Україні та складено їх перелік. Відзначено, що сьогодні туристично-інформаційні центри створено в більшості областей України та у малих містах Західного регіону України.

Ключові слова: туристичний інформаційний центр, світовий досвід, вітчизняна практика, цілі створення, завдання, результати діяльності.

Шпанковська Н. Г., Городянська Л. В. *Особливості організації й функціонування корпорацій в умовах глобалізації.* – С. 44.

У статті уточнено сутність наукової категорії «глобалізація». Виявлено негативні тенденції зниження чисельності населення. Запропоновано класифікацію суб'єктів господарювання, розкрито особливості сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів. Обґрунтовано заходи щодо удосконалення організації й функціонування корпорацій в умовах глобалізації.

Ключові слова: особливості глобалізації, інтеграційні процеси, класифікація корпорацій, тенденція, аналіз населення.

АННОТАЦИИ

Белопольский Н. Г., Котенко В. В., Яковцев С. С. *Формирование концессионного механизма морских портов.* – С. 160.

В статье даны рекомендации по вариантам передачи конкретных категорий прав на репозицию основных портовых услуг от государственного к частному сектору. По результатам анализа были выделены сильные и слабые стороны моделей управления портами. Предложен организационно-экономический механизм, который рассматривает использование различных методов расчета в зависимости от модели партнерства и структуры морского порта. Стратегически важным элементом предложенного механизма является внедрение комплекса мероприятий, направленных на поиск, координацию и эффективное использование компонентов потенциала в системе инновационного управления морским портом. Такая система требует постоянного мониторинга, поиск оптимальных решений проблемы и эффективной перенастройки элементов и процессов для их своевременного решения.

Ключевые слова: концессия, механизм, партнерство, модель управления, морской порт.

Богачев А. С., Онофрийчук О. П., Коростова И. А. *Система информационной поддержки стратегии предприятия.* – С. 185.

С появлением онлайн-цифровых платформ произошла важная трансформация в управлении стратегическим развитием предприятия. Информационное обеспечение на сегодня является ключевым элементом разработки стратегии. Практика ведения бизнеса доказывает, что одним из перспективных направлений исследований является анализ социальных сетей с целью усовершенствования коммуникационных процессов. В анализе социальных сетей выделено четыре основных направления исследования: структурное, ресурсное, нормативное и динамическое.

Предложена система информационной поддержки стратегии. Основная цель предлагаемой системы – информационное обеспечение в реальном времени и прогнозирование будущего состояния внешней и внутренней среды. Полученная информация способствует разработке дополнительных программ развития предприятия с учетом особенностей интересов персонала.

Ключевые слова: информационная система, социальные сети, коммуникация, стратегия.

Бойченко Н. В. *Возможные пути инновационного развития угольных предприятий.* – С. 78.

Несмотря на естественную обеспеченность Украины углем, убыточность угольных предприятий, отсутствие в области целевых фондов инновационного характера и стимулирования инновационного развития со стороны государства обуславливают комплекс нерешенных проблем на угольных предприятиях, негативно влияет на поиск стратегического инвестора, заинтересованного в быстром технико-технологическом развитии производства, его экономическом росте.

Современная угольная отрасль нуждается в создании экономической сети (не коммерческой, а инвестиционно-дотационной) для совместного функционирования убыточных угольных предприятий и тех бизнесов, которым без угля этих убыточных шахт не выжить, поскольку не существует лучшего варианта,

чем непосредственное участие металлургов, машиностроителей, энергетиков в угледобыче.

Пример развитых стран показывает, что отходы являются весомым фактором не только рационального природопользования, но и могут быть эффективно использованы. Учитывая, что продукция из отходов угледобычи имеет не только качественные и количественные параметры, характеризующие их физическую ценность, но имеет и стоимостную оценку, то их производство может быть экономически целесообразным, то есть рентабельным.

Критерием оценки инвестиционной привлекательности может быть принят уровень рентабельности производства продукции из отходов угледобычи, конкурентоспособной на потребительском рынке. Кроме ценности, которую могут иметь отходы угледобычи с точки зрения возможного получения из них различных видов минерально-сырьевых ресурсов, к ней может входить также эколого-экономическая и/или социально-экономические составляющие.

Рассмотренные характеристики ценностей, которые могут иметь различные отходы угледобычи, позволяют сделать вывод о целесообразности их ранжирования. Критерием ранжирования может быть уровень их практической ценности для потребителей или степень их готовности к созданию на их основе определенных видов потребительских ценностей. Ценность отходов угледобычи, которая может быть потенциальной, рентабельной, конкурентоспособной и инвестиционной, влияет на участие определенных групп инвесторов в инновационном развитии угольных предприятий.

Ключевые слова: угольные предприятия инновационное развитие, экономическая сеть, продукция из отходов угледобычи, потребительская ценность.

Бондаревская К. В. *Оценка уровня социальной безопасности на рынке труда Украины и направления ее обеспечения.* – С. 101.

В статье определена необходимость обеспечения социальной безопасности на рынке труда Украины в контексте учета принципа социальной справедливости, проведена комплексная рейтинговая оценка ключевых показателей эффективности рынка труда в региональном измерении с помощью авторского подхода. В частности, в качестве основных индикаторов эффективности рынка труда были предложены показатели: уровня экономической активности и занятости населения, уровня экономической активности и занятости трудоспособного населения, уровня безработицы, среднесписочной численности работников, средней заработной платы, индекса реальной заработной платы. В результате исследования были обоснованы основные направления решения кризисных явлений на рынке труда с учетом необходимости формирования действенного механизма социальной безопасности, среди которых: обеспечение взаимодействия рынка труда и рынка образовательных услуг за счет стимулирования работодателей к сотрудничеству с высшими учебными заведениями и формирования системы совместных мероприятий с целью подготовки высококвалифицированных специалистов и их дальнейшего трудоустройства; внедрение практики финансового поощрения предприятий к принятию молодых специалистов – выпускников учебных заведений (предоставление дотаций), налоговые льготы

для предприятий, принимающих на работу молодежь; развитие нестандартных и инновационных форм занятости (опыт Дании и Нидерландов относительно объединения гибкости рынка труда с нестандартными формами занятости с целью решения проблемы безработицы); информационная помощь по учреждению и ведению бизнеса, обучение внутренне перемещенных лиц, их переподготовка и повышение квалификации; повышение социальных стандартов, реформирования пенсионной системы и совершенствование механизма социальной защиты, особенно социально уязвимых слоев населения; мониторинг и контроль уровня бедности и уровня доходов населения. Определено, что с целью улучшения ситуации и нейтрализации региональных диспропорций необходимо формирование эффективной государственной политики, которая будет учитывать не только прямые, но и косвенные факторы влияния на рынок труда, а также позволит улучшить состояние занятости и уровня благосостояния населения Украины.

Ключевые слова: социальная безопасность; рынок труда; социальная справедливость; занятость; безработица; экономическая активность населения; рейтинговая оценка.

Борко Е. А., Ковалевская И. В., Рубан Е. А. *Маркетинговые исследования фармацевтического рынка Украины о перспективах создания новой лекарственной формы.* — С. 137.

Цель работы — маркетинговое исследование номенклатуры лекарственных средств, представленных на фармацевтическом рынке Украины, которые применяются для лечения заболеваний аноректальной зоны.

В работе использованы графический, системный, маркетинговый и фармакоэкономический методы анализа.

По данным медицинской статистики в Украине прослеживается стремительный рост процента больных, имеющих патологии аноректальной зоны среди людей трудоспособного возраста. Причиной этого является образ жизни современного человека, что приводит к несбалансированному питанию, уменьшению физической активности и несвоевременному лечению уже имеющихся заболеваний. Большая вариабельность симптоматического проявления патологических процессов при заболеваниях аноректальной зоны требует назначения эффективного лечения группами препаратов с разной фармакологической активностью.

При анализе ассортимента лекарственных препаратов, используемых для лечения заболеваний аноректальной зоны, было установлено, что на фармацевтическом рынке Украины представлено 117 препаратов в различных лекарственных формах; из них доля суппозиториев составляет 17,09%. При анализе происхождения основных действующих веществ суппозиториев было установлено, что наибольшую долю составляют действующие вещества синтетического происхождения (60%), растительные компоненты присутствуют в 25% проанализированных препаратов, доля в 15% приходится на комбинацию веществ растительного и синтетического происхождения. Анализ происхождения фирмы-производителя позволяет сделать вывод, что доля лекарственных средств украинского производства составляет 50%, также ассортимент представлен зарубежными производителями из Германии, Польши, Франции, Сербии и Италии. Полученные результаты свидетельствуют, что согласно рекомендациям к применению препаратов, курс лечения в

1 неделю является рациональным. Анализ схем лечения свидетельствует, что использование комбинации нескольких препаратов из разных фармакологических групп значительно повышает общую стоимость и отсрочивает отсутствие осложнений.

Проведен анализ лекарственных средств, применяемых для лечения заболеваний аноректальной зоны. Исследован ассортимент препаратов по форме выпуска, происхождению фирмы-производителя, составу лекарственной формы, происхождению основных компонентов и ценовой политике. Установлено, что существует недостаток ректальных суппозиториев комбинированного состава, которые могли бы использоваться для лечения указанных патологий. Поэтому, в результате исследования был сделан вывод о целесообразности и актуальности создания нового лекарственного препарата для безопасного и эффективного лечения заболеваний аноректальной зоны.

Ключевые слова: маркетинговый анализ; фармацевтический рынок Украины; заболевания аноректальной зоны; суппозитории.

Бышев Р. А., Листопадов А. А. *Инфляция и ее влияние на экономику Украины.* — С. 3.

В статье проведен анализ причинно-следственных связей динамики инфляционных процессов в Украине с применением инструментов антиинфляционной политики. Определены основные причины инфляционных процессов в Украине. Предложены основные направления усовершенствования антиинфляционной политики в Украине, главными среди которых являются: разработка комплексных государственных программ развития отраслей экономики, которые оказывают содействие созданию конкурентного, наукоемкого и высоко-технологического производства, особенно в агропромышленном комплексе и IT-индустрии; усовершенствование монетарной политики Национального банка Украины, которая должна заключаться в кредитовании эффективного производства в приоритетных секторах экономики; применение инструмента продуктивной эмиссии, которая через кредитный канал оказывает содействие росту производств, импортозамещений, насыщению внутренних рынков отечественными товарами, росту занятости и заработной платы; стабилизация валютного рынка через реформы валютного, банковского и монетарного регулирования, которые направлены на сбалансированность развития валютного рынка, поддержку развития экспортно-ориентированных производств с высокой добавленной стоимостью и создание положительных стимулов для заведения в страну валютной выручки экспортеров.

Ключевые слова: инфляция, антиинфляционная политика, валютный рынок, промышленная продукция, потребители, производители, индекс цен, национальная экономика.

Вакулч М. М. *Глобализационные вызовы экономики Украины: диагностирование состояния инвестиционного климата как движущей силы в контексте экономических тенденций нынешних дней.* — С. 38.

Глобализация, которая стала одной из определяющих характеристик мировой экономики XXI века, поставила перед правительствами проблему поиска новых форм и методов адаптации национальной экономической и политико-правовой среды с современными требованиями осуществления международных экономических отношений. Быстрые изменения факторов, определяющих конкурентоспособность на ми-

ровых рынках, динамичное развитие глобальной среды, заставляют правительства при формировании условий экономического роста активнее обращаться к проблемам обеспечения национальной конкурентоспособности в глобальном масштабе. Неотложной является потребность управления инвестиционным климатом в экономике Украины, обеспечивает экономическое развитие, с учетом социальных и экологических интересов общества. Однако, процесс управления осложняется в связи с отсутствием четкого понимания его сущности.

Развитие мирового финансового кризиса привело к формированию неблагоприятных условий хозяйствования и значительного сокращения инвестиционной деятельности. Определение и ранжирование составляющих, которые влияют на формирование инвестиционного климата, имеет большое экономическое значение, поскольку изначально необходимо правильно оценить условия, при которых происходят инвестиционные процессы, а затем осуществлять поиск наиболее привлекательного объекта инвестирования.

В статье рассматривается роль инвестиционного климата в развитии экономики с целью привлечения иностранных инвестиций. Анализируются составляющие, влияющие на формирование инвестиционного климата. Определены направления улучшения инвестиционного климата государства. Основной целью инвестиционной политики страны в будущем должно стать создание оптимальных условий для вложения собственных и заемных финансовых и других ресурсов, обеспечивающих рост доходов на вложенный капитал для расширения экономической деятельности предприятия, создания лучших условий для победы в конкурентной борьбе.

Проблема достижения устойчивого роста экономики Украины требует активизации инновационно-инвестиционных процессов, переориентации с текущего управления и регулирования на долгосрочное стратегическое планирование.

Ключевые слова: управление, инвестиционный климат, составляющие, факторы, оценка, привлекательность.

Гриценко С.И. *Стратегия развития экологически направленных транспортно-логистических кластеров голубого океана.* — С. 151.

Выявлены общие аспекты бизнес-вселенной, которая состоит из двух разных видов пространства, которые имеют стратегию красных и голубых океанов. Обоснован теоретический базис формирования стратегии развития экологически направленных транспортно-логистических кластеров голубого океана. Аргументировано взаимное влияние экологических аспектов, транспортно-логистических кластеров и интеллектуальных транспортных систем. Доказана актуальность внедрения интеллектуальных транспортных систем для улучшения качества предоставления транспортных услуг и определена их целесообразность. Предложена бизнес-модель стратегии развития экологически направленных транспортно-логистических кластеров.

Ключевые слова: стратегия, конкурентные преимущества, ценность, экологизация, интеллектуальные транспортные системы, транспортно-логистические кластеры.

Гуцалюк А. Н. *Анализ состояния кадрового обеспечения сферы здравоохранения Украины в период реформирования.* — С. 110.

В статье рассмотрены проблемы кадрового обеспечения сферы здравоохранения в Украине, так как на сегодня растет необходимость устойчивой работы системы здравоохранения, а именно обеспечение квалифицированными сотрудниками и наличие кадров, их квалификация и распределение, мотивация, условия деятельности, оплата труда, социальное благополучие, материально-техническое и технологическое обеспечение трудового процесса обуславливают надлежащий уровень оказания медицинской помощи населению. Отмечено, что реализация эффективного кадрового обеспечения в системе здравоохранения является важным инструментом реформирования медицинской сферы. Установлено, что качество и доступность оказания медицинской помощи населению страны зависят от уровня обеспеченности учреждений здравоохранения медицинскими работниками и их профессионального уровня. Ведь деятельность системы здравоохранения влияет на формирование здоровья населения, и определяет перспективы социально-экономического, научного, культурного развития общества.

Ключевые слова: кадровое обеспечение, здравоохранение, медицинская помощь, врачебные кадры, штатные должности, аттестация врачей.

Жуков С. А., Зелич В. В., Сойма С. Ю. *Человеческий капитал в экономической системе современного общества: механизм формирования, инвестиции и перспективы развития в Украине.* — С. 105.

В результате проведенного исследования определены проблемы развития человеческого капитала и основные предпосылки обеспечения его конкурентоспособности. Проанализирована динамика расходов на развитие образования и здравоохранения сводного бюджета Украины и предложены мероприятия по улучшению экономической ситуации в Украине и обеспечению развития человеческого капитала. Определены основные виды инвестиций в человеческий капитал по уровням и субъектам инвестирования. Представлен механизм формирования человеческого капитала. Обосновано, что для стратегического развития человеческого капитала Украины и достижения равновесия и сбалансированности экономики в условиях глобализации необходима модернизация государственной политики в области образования, а именно, создание системы образования, ориентированной на формирование и развитие навыков и компетенций человека, необходимых для инновационной деятельности.

Ключевые слова: человеческий капитал, инвестиции в человеческий капитал, конкурентоспособность, экономическая конъюнктура, заработная плата.

Задворных С. С. *Перспективы существования безличного общества и роль наличных в мировой финансовой системе.* — С. 27.

Современное общество определяется не только высоким уровнем развития, но и множеством социальных и экономических проблем. В последние годы все большую популярность приобретает мнение, что большинство из этих проблем можно решить путем отмены наличных. Эксперты и рядовые граждане думают, что новое общество будет более справедливым и прозрачным с меньшим количеством преступности, наркотиков, экономических мошенничеств, немотивированных преимуществ для отдельных категорий, обществом, где все платят меньше налога и где есть высокий уровень защиты имущества. Но в реальности ситуация выглядит не столь оптимистичной.

В контексте конфиденциальности жизни отмена наличных средств означает тотальный контроль над всеми финансовыми операциями каждого человека, их интересами и вкусами со стороны банков и правительства. Кроме того, для использования большинства мобильных платежных систем требуется геолокация — в результате каждый будет все время отслеживаться во всех смыслах этого слова. В психологической сфере использования электронных денег увеличит денежные расходы, поскольку использование наличных сочетается с ощущением боли, когда люди их тратят, а электронные деньги для большинства людей являются не такими важными, особенно для молодых людей (например, как деньги в компьютерной игре). В социальной сфере безналичное общество создаст проблемы инвалидам, людям с психическими проблемами, а также может привести к деменции у людей старшего возраста. Преступность. Даже если мы будем жить в безналичном обществе с современными тенденциями, уровень финансовых мошенничеств снизится максимум на 15%, и П. Шмидт считает, что все преступники найдут другой путь для своей деятельности. Кроме того, что электронные деньги и общество стимулируют развитие киберпреступности, и она постоянно растет, компании, которые пострадали от киберпреступности, потратили в результате больше денег при расследовании этих случаев, чем от самих действий преступников. Безработица. Прежде всего, система денежного обращения огромна. Очень много людей создают, разрабатывают дизайн, проверяют, печатают, собирают, распространяют наличные, а также ежедневно работают в банках, кассах, магазинах и тому подобное. Также многие компании производят вещи, связанные с наличными. От кошельков до банкоматов. Все эти отрасли больше не будут существовать и все люди потеряют работу. Экономика. Одной из главных причин отмены наличных послужило то, что в безналичном обществе невозможно будет установить отрицательную ставку национальной валюты, и вместе с этим будет меньше экономических кризисов. Но немецкие экономисты изучали такую возможность и доказывали, что это реально и в таких ситуациях будет сложнее бороться с кризисом, а стоить это будет намного дороже для правительства и людей, поскольку все существующие финансовые инструменты, которые правительство может использовать для исправления ситуации, созданы только для наличного обращения и работают с ним.

Технические. Электронные системы могут быть разрушены. Кроме этого, в случае войн или других конфликтов люди могут нарушить Интернет-связь по всей стране, а жители потеряют все и не смогут даже добраться домой.

В общем, электронные платежи — это часть нашей жизни, и они в современных условиях очень удобными. Но отмена наличных средств создаст больше проблем для людей и организаций. Это означает, что такое направление не может быть правильным выбором в ближайшем будущем.

Ключевые слова: финансовая система; наличные деньги; платежные системы; киберпреступность; банки; социология; налоги; оффшорные зоны.

Задорожный Г. В. *Уномика как наука о развертывании человеческого хозяйства.* — С. 8.

В статье представлено первичное обоснование гипотезы о том, что новая только зарождающаяся наука уномика призвана исследовать развертывание исходной специфики человеческого рода — человек-

ности в хозяйстве как целостной сфере жизнедеятельности человека-личности. Уном заключает и отсвечивает в себе геном — собственно биологическое и мемон — собственно культурное, социальное в жизнеотправлении человека-личности, который имеет трипостасную духовно-био-социальную природу. Уномика как фундаментальная наука о самопостижении и самореализации личности становится основанием познания универсумно-глобальной действительности в координатах ценностной рациональности, что важно для преобразования-трансформации мира жизнедеятельности человечества как духовно-смыслового единства субъектов хозяйствования. Уномика трансформируется в глобалистику как судьбоносную интегральную человекомерную хозяйствоведческую науку о выявлении и обосновании смысло-благо-несущих оснований жизнедеятельности человечества как духовно-спасительной свободно-ответственной планетарной общины (собора) жизнесохранения.

Ключевые слова: уном человечности, уномика, духовно-био-социальная природа человека, личность, хозяйство, глобалистика, вненаучное знание, геном, мемон.

Иванов С. В., Ляшенко В. И., Шамилёва Л. Л., Трушкина Н. В. *Тенденции развития транспортно-логистической системы Приднепровского экономического района.* — С. 143.

В настоящее время формирование и развитие транспортно-логистической системы признано перспективным направлением региональной экономики. Это обусловлено интенсивным развитием транспортной логистики и созданием единого европейского транспортного пространства в рамках транспортной политики Европейского Союза ТЕН-Т.

Статья посвящена выполнению прогнозной оценки показателей, характеризующих развитие региональной транспортно-логистической системы Приднепровского экономического района с использованием экономико-математического инструментария, и на этой основе выявление тенденций ее функционирования. При этом необходимо отметить, что прогнозные оценки следует считать прогнозами — предупреждением. То есть при сохранении незначительного уровня производительности труда и ее снижения, низкой капиталоотдачи капитальных инвестиций на ближайшие годы существенно могут уменьшиться объемы деятельности транспорта (железнодорожного и автомобильного) Приднепровского экономического района.

В результате исследования предложен комплекс мероприятий, реализация которых позволит трансформировать транспортно-логистическую систему района. К ним отнесены: разработка Стратегии развития транспортно-логистического кластера как составляющей региональной транспортно-логистической системы; разработка и реализация механизма финансового обеспечения управления развитием транспортно-логистического кластера; реконструкция существующих и создание новых объектов надлежущей логистической инфраструктуры; создание оптимальных мультимодальных логистических цепей, в том числе за счет расширенного использования энергоэффективных видов транспорта; привлечение частных инвестиций в техническую модернизацию припортовой инфраструктуры Бердянского морского порта; активизация инновационной деятельности с применением различных форм преференций (кредитов, гарантий, налоговых льгот, дотаций) для развития морского

порта; передача портовых мощностей в концессию или аренду; использование информационных технологий для управления транспортно-логистической системой региона; реализации концепции «зеленой» логистики, которая позволит интегрировать в единую систему экологию и экономику для сохранения экосистемы и окружающей среды района с использованием экологически чистых технологий в сфере транспорта и складского хозяйства; внедрение цифровой логистики как механизма развития транспортно-логистической системы.

Ключевые слова: транспортно-логистическая система, региональная экономика, экономический район, показатели, прогнозная оценка, экономико-математический инструментарий, тенденции, трансформация, европейская транспортная политика.

Калинин А. В. *Финансовые показатели как фактор инвестиционного маркетинга диверсифицированных предприятий.* — С. 179.

Исследованы мировые тенденции развития финансовых показателей крупнейших диверсифицированных компаний мира за последние годы. Определены направления развития, которые демонстрируют современные диверсифицированные предприятия в их взаимоотношениях с инвесторами. Проанализированы факторы, которые оказывают существенное влияние на инвестиционную привлекательность этих предприятий. Предоставлен портрет инвесторов, рассматривающих инвестиции в диверсифицированные предприятия как часть своей стратегии. Показано, что внедрение анализа портрета инвестора, а также маркетинговой стратегии способствует эффективному привлечению капитала для предприятия и усиливает его конкурентоспособную позицию как в его операционной деятельности, так и в сфере финансового управления.

Ключевые слова: диверсифицированные предприятия, инвестиционный маркетинг, портрет инвестора, конкурентоспособность.

Кендюхов А. В., Болгов В. Е., Тарапата С. А. *Исследование тенденций инновационного развития экономики Украины.* — С. 82.

В статье исследуются тенденции инновационного развития национальной экономики Украины. Проанализирована технологическая структура отечественного производства товаров и услуг, также указаны основные проблемы и угрозы. Определена динамика инновационной активности украинских предприятий и структура финансирования инновационной деятельности в государстве, что позволило выявить проблемы в этом направлении. Выявлена динамика изменения количества научных кадров и финансирования образования и науки как основы развития инновационной инфраструктуры национальной экономики.

Ключевые слова: инновационное развитие, национальная экономика, технологический уклад, инвестиции, наука, образование, капитал.

Кочешкова И. Н. *Энергетическая бедность в странах ЕС и Украине.* — С. 48.

В статье проанализировано, что именно понимают в странах-членах ЕС под понятием «энергетическая бедность». Установлено, что оценка остроты проблемы энергетической бедности значительно осложнена отсутствием стандартизированного подхода к определению, существенной разницей в характере, объеме и особенностях потребления энергии в различных странах, а также часто только опосредованными

индикаторами, доступными для оценки. Первичную информацию для оценки уровня энергетической бедности преимущественно получают из данных социологических опросов.

Детально рассмотрены первичные показатели энергетической бедности домохозяйств для ежегодного расчета Индекса европейской энергетической бедности для стран ЕС, который вычисляется как среднее геометрическое значение субиндекса энергетической бедности европейских домохозяйств и транспортного субиндекса европейской энергетической бедности для домохозяйств с первого по доходу квинтиля.

В Украине Государственной службой статистики раз в два года по всем регионам страны проводятся обследования самооценки домохозяйствами уровня своих доходов, в том числе показателей материальной депривации, то есть статистические данные для расчета показателя аналогичного субиндекса энергетической бедности европейских домохозяйств есть, но только по децильным группам. Анализ данных по регионам показал очень большое различие этого показателя: от 4,8% в г. Киеве до 93,9% в Закарпатской области. Установлена зависимость доли домохозяйств, имеющих недостаточно средств для поддержания достаточно теплой температуры в жилье, от доли лиц, страдающих от 4 и более с 9 признаков депривации, то есть вообще имеющих очень низкое качество жизни.

В статье приведена динамика доли домохозяйств, в которых недостаточно средств для поддержания достаточно теплой температуры в своем жилище в течение отопительного сезона в зависимости от их материального обеспечения. Об наибольшем повышении этого показателя заявили именно наиболее обеспеченные материально лица. Это свидетельствует о важном: проблему снижения уровня энергетической бедности домохозяйств невозможно решить только повышением уровня доходов населения.

К сожалению, в стране все еще нерационально используется энергия. В статье обосновано, что децентрализации и повышения энергоэффективности являются чрезвычайно перспективными направлениями для развития бизнеса, особенно для тех, кто сегодня строит сетевой или региональный бизнес, давая макроэкономический эффект: создание новых рабочих мест, а значит дополнительные поступления в бюджет.

Для Украины с точки зрения совершенствования системы социальной защиты против энергетической бедности насущной проблемой является выделение мер борьбы с именно энергетической бедностью из общей системы поддержки домохозяйств с низкими доходами.

Ключевые слова: энергетическая бедность; домохозяйства; социологические опросы; признак депривации; повышение энергоэффективности.

Латышева Е. В., Касьянюк С. В., Голубова И. В., Хаджийский Е. А. *Расходы предприятия: возможности управления и оптимизации на основе функционального моделирования и перепроектирования бизнес-процессов.* — С. 67.

Устойчивое развитие отечественного предприятия зависит от рационального использования всех видов ресурсов, что обуславливает необходимость перехода к оптимальной системе управления затратами. Актуальность и значимость проблемы управления затратами предопределяет необходимость основательного исследования и определения оптимальной структуры расходов. В статье предложена процедура

моделирования для совершенствования учета и управления расходами. В статье освещены особенности процедуры управления и оптимизации затрат на основе функционального моделирования и перепроектирования бизнес-процессов в контексте выбранного большинством предприятий процессного подхода.

Для усовершенствования управления затратами и деятельности подразделения машиностроительного предприятия в статье было предложено использование методологий моделирования бизнес-процессов нотации IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling), которая отражает процессный подход к формированию и идентификации бизнес-процессов предприятия. В статье было предложено применять процедуру моделирования и перепроектирования бизнес-процессов для поиска резервов сокращения расходов и совершенствования системы управления затратами, представлены модели управления затратами и модели бизнес-процессов грузовых перевозок структурного подразделения машиностроительного завода.

Для оптимизации затрат предприятия предложено использование функционально-стоимостного анализа. Определено содержание, обосновано применение моделирования и перепроектирования бизнес-процессов для поиска резервов снижения затрат. Определены процедура использования моделирования и перепроектирования бизнес-процессов на украинских предприятиях.

Практическая значимость исследования заключается в совершенствовании систем учета и управления расходами, по результатам моделирования которых можно будет осуществлять планирование, прогнозирование и моделирование затрат по всей цепи бизнес-процессов, разрабатывать меры получения желаемых результатов по отдельным операциям и в целом по функциональной деятельности и т. п.

Ключевые слова: затраты, управление затратами, оптимизация затрат, функциональное моделирование бизнес-процесс, моделирование и перепроектирование бизнес-процессов.

Малиновская А. М. *Виртуальные валюты: распространение и предпосылки к признанию.* – С. 165.

В статье рассмотрены теоретико-методические основы признания экономической сущности виртуальных валют и проанализировано использование технологий, на которых она построена, в повседневной жизни. Настоящее время существенно отличается от предыдущего: миром правит техника, а товаром выступает информация. В такой среде зародились и активно начали использоваться виртуальные валюты. Особенно это касается не только криптовалют, но и процессов на основе которых они построены. Криптовалюты активно распространяются, за время существования их количество увеличилось до более чем двух тысяч видов виртуальных валют. Несмотря на такую популярность, операции с криптовалютой не урегулированы в большинстве стран мира. Поэтому, правовой статус виртуальных валют остается проблемным вопросом не только для Украины, а и для других стран мира. Отсутствие нормативно-правового регулирования виртуальных валют привело к увеличению незаконных, теневых операций, инструментом для которых стала криптовалюта, поскольку операции, проведенные с ней, невозможно отследить. В мире по-разному подходят к определению экономической сущности виртуальной валюты, ее определяют как электронные деньги, виртуальный товар, собственность, вирту-

альную валюту, средство платежа. Отсутствие единого подхода к трактовке экономической сущности виртуальных валют затрудняет отражение в бухгалтерском учете операций с ними. В основу статьи положен анализ подходов к определению экономической сущности виртуальных валют и технологий, на которых они построены.

Ключевые слова: криптовалюты, виртуальные валюты, Blockchain, mining.

Мамонова А. В. *Предпосылки введения контроля виртуальных валют (криптовалют) в Украине.* – С. 170.

Наблюдая стремительное возвышение и активное использование виртуальных валют, чуть ли не в каждой стране мира, регулятивные органы задаются вопросом, относительно возможности контроля и регулирования операции с ней. Поэтому, в статье раскрыты подходы к определению экономической сущности виртуальной валюты и проанализированы их правовое регулирование и операции с ними в мире и в Украине. Отображен статус и официальное отношение регулятивных органов разных стран, закрепление в законодательстве и налогообложении виртуальных валют. За последние годы в большинстве ведущих стран мира произошли значительные изменения в отношении к криптовалютам от «незаконного платежного средства» до «перспективного финансового инструмента». Рост интереса правительственных лиц к прогрессивно развивающейся инновации, вызвал увеличение наплыва новых участников (как отдельных людей, так и учреждений), которые активно пользуются виртуальными валютами. Так, криптовалюты вызвали большую обеспокоенность рисками, которые они могут принести еще со времени появления первой цифровой валюты – Bitcoin.

В течение определенного периода криптовалютные бирже осторожно наращивали интерес к андеррайтингу, чтобы обеспечить безопасный процесс обмена и покупки криптовалюты, снижая случаи краж. Виртуальные валюты содержат большой объем капитализации в выражении фиатных валют, но неустойчивость и даже нестабильное состояние криптовалюты, а также отсутствие исторических данных об убытках, затрудняют процесс контроля их обращения.

Однако, несмотря на интерес, популярность и внимание средств массовой информации, многие, включая юристов, политологов, экономистов, пытаются понять основы технологии и ее последствия для разных областей деятельности. Разработка технологии blockchain, на которой базируются криптовалюты была внедрена в сферах, которые традиционно подвергаются широкому регулированию, например, привлечению капитала и передачи денег. Дипломаты и другие чиновники часто пытаются применять законы, разработанные десятилетиями, для совсем новейших технологий. США в каждом штате отдельно имеет разное определение и подходы к операциям с криптовалютой. Подобное положение наблюдается и на международной арене, где одни страны стремятся способствовать росту технологии, а другие – устранить технологию со своей юрисдикции.

Поэтому, правовая сфера законодательства требует углубленного исследования и анализа относительно операций с виртуальными валютами, разработки и внедрения нового механизма проверки обменных курсов криптовалют, который имеет сходство с уже существующими для традиционных финансовых процессов.

Ключевые слова: виртуальная валюта (криптовалюта), государственное регулирование, контроль операций с виртуальными валютами, регуляторные подходы.

Миценко И. М. *Проблемы промышленного комплекса Украины и государственная политика его развития.* – С. 88.

В статье проанализированы современное состояние и тенденции развития промышленности Украины в разрезе ее отраслей и регионов. В результате анализа сделано заключение о стагнации промышленного комплекса Украины, которая обусловлена низкой эффективностью и непоследовательностью государственной политики в сфере индустриального развития. Определены приоритетные направления совершенствования промышленной политики Украины.

Ключевые слова: промышленность, отрасли промышленности, инновационное развитие, государственная промышленная политика, стратегия развития промышленности.

Мишура В. Б., Володченко В. В. *Перспективы развития IT-кластеров в Украине на основе венчурного финансирования.* – С. 190.

Рассмотрены и проанализированы основные принципы развития IT-кластеров как составляющей национальной инновационной экосистемы страны. Разработана концептуальная модель организационно-экономических приоритетов государственного регулирования IT-кластеров в национальной экономике, которая гармонизирует общественные и экономические интересы участников кластерного объединения и направлена на формирование государственной кластерной политики на основе повышения конкурентоспособности IT-сектора. Обоснованы практические рекомендации по совершенствованию государственной политики развития IT-кластеров в Украине на основе венчурного инвестирования. Установлено, что несмотря на положительную динамику венчурного инвестирования в IT-сектор в последние годы, к сожалению, оно до сих пор находится в процессе становления. Оценена интенсивность воздействия венчурного капитала на становление и развитие IT-сектора в Украине. Исследованы основные факторы, которые ухудшают возможность развития данного вида инвестирования в Украину. Проанализированы структурные и региональные особенности развития IT-кластеров. На основе проведенного анализа выявлено, что развитие IT-кластеров на основе венчурного инвестирования является перспективным и современным направлением инвестирования украинских предприятий.

Ключевые слова: информационные технологии, IT-кластер, IT-сектор, венчурное финансирование; инновационное развитие, венчурный капитал.

Несвит К. В. *Социальные факторы устойчивого развития промышленности региона.* – С. 56.

В статье рассмотрены ключевые аспекты влияния социальных факторов устойчивого развития промышленности региона в контексте динамических трансформаций экономики постиндустриального типа. Осуществлен анализ готовности промышленности Украины к вызовам будущего высокотехнологичного развития и определены ключевые драйверы наращивания производительности промышленного сектора через активизацию действия социальных факторов развития на индивидуальном, групповом, кластерном

и общественно-значимом уровне. Отмечена необходимость постепенного перехода к созданию производственных предприятий новой формации, которые будут действовать как общественно значимые предприятия на основе применения передовых технологий и инноваций, всестороннего использования человеческого потенциала, роста концентрации активных предприятий и уровня занятости населения, развития кросс-секторального и межрегионального сотрудничества и партнерства, содействия повышению уровня социальной сплоченности и доверия. По результатам исследования установлено, что синергетическое действие социальных факторов развития промышленности позволяет достичь укрепления социального взаимодействия и консолидации усилий всех контрагентов для преодоления кризисных явлений, выражаемых в уменьшении трансакционных издержек и повышении конкурентоспособности промышленности региона, наращивании производительности труда и росте прибыли, осознании значимости труда в отрасли промышленности. Учитывая это в статье обоснована необходимость активизации развития человеческого потенциала, укрепления социальных связей и социальной фасилитации, интенсификации социально-экономических отношений отдельных бизнес-систем на основе доверия, сотрудничества и взаимопомощи в контексте достижения целей устойчивого развития на длительную перспективу.

Ключевые слова: социальные факторы устойчивого развития, промышленность региона, социальный капитал бизнес-систем.

Новицкая И. В. *Digital-маркетинг как технология продвижения органической продукции.* – С. 196.

В статье выделяется использование digital-маркетинга, как возможности современного продвижения органической продукции, что должно превратиться в комплекс разнонаправленных составляющих, таких как: глубокое изучение онлайн-аудитории, ее поведенческой составляющей; привлечение всех возможных сегментов аудитории; погружение сотрудников производства продукции в цифровую коммуникацию с потребителем; организация взаимодействия с потенциальным потребителем. Digital-технология обеспечивает комплексный подход к продвижению органической продукции в цифровой среде, охватывающей также оффлайн потребителей, использующих мобильные телефоны и другие цифровые средства связи. Предоставляет возможность интеграции большого количества различных технологий (социальные, мобильные, веб и т.д.) с продажами и клиентским сервисом; постоянную качественную двустороннюю связь между рекламодателем и конечным потребителем органической продукции; сочетание технологий и человеческих ресурсов, соблюдая правильного баланса, исходя из потребностей целевой аудитории и особенностей предлагаемой органической продукции; возможность быть релевантным рынка, оценивать и анализировать результаты продвижения, гибко реагировать на потребности рынка.

Ключевые слова: digital-маркетинг, продвижение, органическая продукция, digital-инструменты, онлайн каналы, оффлайн каналы; потребители.

Ольховская О. Л., Бутко К. Р. *Оптимизация пассажирских перевозок в крупном транспортном узле.* – С. 157.

В статье представлена модель оптимизации деятельности железнодорожного транспорта при органи-

заций пассажирских перевозок в крупном транспортном узле. При оптимизационных расчетах определяют количество транспорта, которое приписано к узлу; оптимальные тарифы на перевозку; количество транспортных единиц по направлениям в зависимости от случайного спроса на перевозку. Учитывается возможность привлечения дополнительных транспортных единиц в случае недостаточности собственных. В модели учтены влияние конкурентного транспорта (автомобильного). Решение данной задачи в общем виде нуждается в привлечении методов статистического моделирования и нелинейного программирования.

Ключевые слова: модель оптимизации, статистическое моделирование, оптимальные тарифы на перевозку, нелинейное программирование.

Омельяненко В. А. *Анализ институционно-эволюционного аспекта развития высокотехнологических сфер на примере приборостроения.* – С. 93.

Целью исследования является на основе анализа теории и практики отраслевого развития в условиях Индустрии 4.0 и анализа тенденций приборостроения определение перспективных составляющих сетевой стратегии развития отрасли. Методология исследования основана на эволюционной теории как направлении новой институциональной экономики. Институционно-эволюционный подход к стратегиям безопасности предполагает рассмотрение совокупности институтов и закономерностей их взаимодействия, обеспечивающий преобразование ресурсов в реальные результаты эффективными методами в соответствии с национальным контекстом и запросами социума. В исследовании обосновано, что значение приборостроения обусловлено тем, что расширение исследовательской базы инновационных процессов связано с использованием современных аналитических приборов. Определены основные аспекты роли приборостроения в экономике. Показано, что современное приборостроение является высокотехнологичной и наукоемкой отраслью промышленности, широко применяет ИКТ, нанотехнологии, микроминиатюризацию, элементы искусственного интеллекта и др. С организационно-экономической и институциональной точки зрения приборостроение рассмотрено как межотраслевой высокотехнологичный комплекс, который одновременно является как фактором инновационного развития ряда технологических отраслей, так и результатом их инноваций. Этот факт определяет принадлежность приборостроения к структурообразующим отраслям, по которым происходит распространение новых технологий в другие отрасли экономики. Для более детального анализа институциональной динамики развития отрасли в Украине рассмотрены основные статистические индикаторы приборостроения. Показано, что перспективы отечественного приборостроения в первую очередь связаны с производством качественно новых продуктов и завоеванием внутреннего рынка, емкость которого в разы превышает не только текущие объемы экспорта сектора, но и всего производства в нем. Обосновано, что со стратегической точки зрения необходимо находить новые механизмы развития отрасли, в частности основанные на цифровизации. Приборостроение также рассмотрено одновременно как часть трансформации производства и его цифровизации, так и объект внедрения новых технологий. Таким образом, перспективы отрасли связаны с созданием цифровой инфраструктуры, представляющей собой кросс-отраслевую платформу, которая позволит организовать продуктивное взаимодействие всех

участников инновационного процесса. Соответствующие подходы должны быть внедрены в рамках институциональных стратегий как при разработке, так и при использовании приборов в рамках цифровой стратегии «умного» производства. Анализ зарубежного опыта стран-отраслевых лидеров показал, что в приборостроении преобладают малые и средние предприятия, несмотря на присутствие крупных глобальных лидеров. Показано, что активизация роли малых предприятий приборостроения как участников технологического развития требует поиска новых форм взаимодействия, среди которых следует выделить сетевую. Для институционально-эволюционного развития приборостроения предложено использовать черты традиционного кластера и сети, ориентированной на формирование технологической платформы.

Ключевые слова: приборостроение, стратегия, инновации, тенденции, сеть, институты.

Пальга Е. Н., Базылюк В. Б., Пальга И. Е. *Совершенствование корпоративного управления издательско-полиграфических предприятий.* – С. 73.

Статья посвящена совершенствованию корпоративного управления предприятий издательско-полиграфической деятельности. Осуществлено обоснование особенностей и проблем корпоративного управления, взаимоотношений между акционерами и менеджерами, аспектов акционерной собственности. Раскрыта суть национальной системы корпоративного управления предприятий издательско-полиграфической деятельности. Сделано обоснование влияния различных институциональных факторов, которые привели к трансформационным преобразованиям в издательском деле и полиграфии.

Ключевые слова: издательско-полиграфическая деятельность, корпоративное управление, трансформационные процессы, акционерная собственность, институциональные факторы.

Передерий Т. С. *Стратегия цифровой безопасности предприятия как драйвер цифровой трансформации экономики Украины.* – С. 201.

Сегодня особенностью хозяйственных процессов, происходящих в Украине является переход от «традиционной» к цифровой экономики с применением новейших технологий. Исследование современного состояния развития цифровой экономики свидетельствует о том, что большинство украинских компаний пока не имеют четкого видения процесса и качественных примеров перехода к использованию цифровых технологий. Это значительно препятствует выполнению ключевых приоритетов и направлений по реализации государственной политики в сфере цифровой экономики в Украине. Именно поэтому бизнесу необходима разработка стратегии цифровой трансформации с учетом минимизации рисков, что не представляется возможным именно без обеспечения цифровой безопасности предприятия, которая основывается на функциональных составляющих, которые определяют эффективность и действенность механизма управления.

Целью статьи является формулировка авторского подхода к определению цифровой безопасности предприятия и приоритетных направлений ее реализации.

В статье определен стратегический подход особенностей цифровой трансформации и проблемных вопросов, сдерживающих пересмотр бизнес-стратегии большинства украинских предприятий. Предложен методический подход к определению «цифровая без-

опасность предприятия» – это защищенность функциональных составляющих предприятия при осуществлении хозяйственной деятельности в условиях цифровизации и конкуренции; меры и методы, направленные на минимизацию внешних и внутренних рисков e-бизнеса, а также обеспечение безопасности функциональных составляющих. Главная цель цифровой безопасности предприятия – это обеспечение стабильного функционирования бизнеса с последующим развитием в будущем, который основан на структуре ее функциональных составляющих. Определен механизм по реализации цифровой безопасности предприятия, который включает в себя: нормативно-правовое законодательство, основные принципы, субъекты обеспечения и механизма обеспечения, а также объекты. Сформирован механизм обеспечения цифровой безопасности, который позволит поэтапно разработать эффективные управленческие решения в стратегии развития предприятия.

Основными причинами, сдерживающими процесс цифровой трансформации экономики Украины являются: неразвитая государственная нормативно-правовая база по регулированию процесса развития цифровой экономики, неопределенность характера взаимодействия участников этого процесса, а также вопросам развития цифровых технологий с целью повышения уровня конкурентоспособности, предпринимательства и инновационной деятельности. Учитывая изложенное, считаем целесообразным в условиях цифровой трансформации принять следующие меры: законодательно определить понятие «цифровая безопасность предприятия», ее функциональные составляющие, объекты и субъекты, участвующие в механизме реализации стратегии; содействие в стимулировании предприятий к переходу новых бизнес-моделей путем коллаборации в сфере цифровой безопасности.

Ключевые слова: цифровая трансформация, цифровая безопасность предприятия, составляющие цифровой безопасности предприятия, механизм реализации цифровой безопасности предприятия.

Рынкевич Н. С. *Интегральная методика оценки развития организационной культуры предприятий (по результатам экспертного опроса).* – С. 115.

В настоящее время организационная культура занимает ведущее место в системе менеджмента предприятия.

Цель данного исследования заключается в совершенствовании методики оценки развития организационной культуры предприятий и ее апробации на примере украинских предприятий по предоставлению транспортных, консалтинговых и банковских услуг.

В результате исследования составлена анкета из 24 утверждений, касающихся особенностей организационной культуры предприятий, и на этой основе осуществлен анализ и оценка организационной культуры. Рассчитан уровень надежности результатов анкетирования с помощью коэффициента Альфа Кронбаха и XYZ-анализа. Предложена интегральная методика оценки развития организационной культуры предприятий. Апробация данной методики показала, что исследуемые предприятия имеют средний уровень развития организационной культуры, поскольку значения интегральных показателей находятся в пределах 0,5–0,75.

Ключевые слова: предприятие, организационная культура, методика Денисона, интегральная методика оценки, уровень развития организационной культуры, апробация, профиль организационной культуры.

Сердюк А. С., Петрова И. П. *Институционализм как квинтэссенция теории благосостояния.* – С. 14.

В статье освещены теоретические аспекты институционализма как квинтэссенции теории благосостояния. Характерной особенностью эволюции человеческого рода является глубокая трансформация ментального мировоззрения. На основе исторического анализа выявлено, что попытки обуздать человеческую природу привели к появлению норм и правил, которые определяли характер взаимодействия между членами общества. Нормы и правила, или институты в современном понимании этого слова, меняли мировоззрение общества, тем самым формируя представление о благосостоянии. В доинституциональные времена (примитивные общества) благосостояние человека воспринималось исключительно в материалистическом контексте. С возникновением первых ментальных конструкций, принятых членами общества как моральный императив, благосостояние стало приобретать духовные признаки (ответственность, альтруизм, забота и т.д.). Квинтэссенцией представлений о благосостоянии были моральные императивы. Выявлено, что генезис моральных императивов обуславливался институциональной средой определенного общества. Как следствие, появились общества с диверсифицированным пониманием благосостояния, что повлияло на убеждение о справедливости и эффективность существующих моделей упорядочения общественной жизни. Рассмотрены три типа общества, где доминировали националистические, социалистические и либеральные моральные императивы. Определено, что балансирование между приверженностью идеям индивидуализма и коллективизма стало определяющим фактором формирования теории благосостояния.

Ключевые слова: институционализм, благосостояние, институты, моральные императивы, ментальные конструкции, общество.

Стеблюк Н. Ф., Опаренко В. В. *Матричная модель оценки инвестиционной привлекательности промышленных предприятий.* – С. 176.

В статье определена роль оценки инвестиционной привлекательности для предприятия. Приведены основные направления методических подходов к оценке инвестиционной привлекательности предприятия, определены их особенности и назначение. Выявлены главные недостатки методических подходов к оценке инвестиционной привлекательности. Предложено для оценки инвестиционной привлекательности промышленного предприятия использовать матричную модель. Обоснована необходимость использования именно матричной модели комплексного характера к оценке инвестиционной привлекательности промышленных предприятий, основанной на использовании количественных и качественных факторов. Определены главные преимущества матричной модели оценки инвестиционной привлекательности предприятия. Усовершенствован методический инструментарий оценки инвестиционной привлекательности промышленного предприятия на основе матричной модели, учитывая современное состояние отечественных промышленных предприятий и определяя основные направления деятельности. Дополнена матричную модель матрицей количественных показателей группой показателей имущественного положения, что позволит инвестору объективно подойти к оценке инвестиционной привлекательности промышленного предприятия. Сгруппированы количественные показатели оценки инвестиционной привлекательности и приведены их предельные критерии

оценки. Определен общий показатель количественной характеристики инвестиционной привлекательности промышленного предприятия и возможные варианты оценки его финансового состояния. Приведены качественные показатели оценки инвестиционной привлекательности на основе матричной модели, представлено им весовые коэффициенты и определены их предельные интервалы. На основе качественных и количественных показателей сформирован уровень обобщенного показателя инвестиционной привлекательности промышленного предприятия по матричной модели, которые позволяют доказать инвестору целесообразность вложения средств в промышленное предприятие.

Ключевые слова: инвестиции; инвестиционная привлекательность; инвестиционный потенциал; предприятие; матричная модель.

Томчук О. В. *Теоретико-методологические подходы к определению содержания и структуры человеческого потенциала территории.* – С. 121.

В статье определена необходимость в теоретико-методологическом обосновании принципов определения и раскрытия основных составляющих человеческого потенциала территории. Доказано, что дальнейшее развитие человечества привлекает к общественному производству и реализует все новые качества человека, находящие отражение в экономической науке. Определены различия между терминами, которые близки к категории «человеческий потенциал»: «рабочая сила», «трудовые ресурсы», «трудовой потенциал», «человеческий фактор», «человеческий капитал». Проведен контент-анализ понятия «человеческий потенциал» на разных уровнях: индивидуальном (личностном), микро- (субъект хозяйствования) и макроуровне. По результатам анализа сформированы положения, составляющие квинтэссенцию научной концепции сущности категории «человеческий потенциал территории»: характеризует новый уровень в развитии человека; более объемная и полиэлементная категория; категория победенческой экономики; инертная характеристика территории; склонный к износу; теряется вследствие изменчивости условий и тому подобное. Смоделирован процесс формирования и развития человеческого потенциала территории и определены его трансформационные преобразования. Обобщены подходы к структуре человеческого потенциала территории, составляющими которого являются инновационный, интеллектуальный, трудовой и культурный типы потенциала. Обосновано, что каждый тип потенциала, формируясь и развиваясь в созданных для него благоприятных условиях, способствует развитию других элементов системы.

Ключевые слова: человеческий потенциал; человеческий фактор; рабочая сила; трудовые ресурсы; трудовой потенциал.

Файчук А. М., Акулович Ю. А. *Новая экономика для достижения целей устойчивого развития в Украине.* – С. 21.

В статье исследованы тенденции и перспективы новой экономики для достижения целей устойчивого развития, систематизированы основные принципы зеленой экономики. Авторами проанализированы ключевые показатели устойчивого развития в Украине, рассмотрена возможность имплементации низкоуглеродистой стратегии и основ зеленой экономики в Украине и обобщены основные рычаги государства для перехода к устойчивому развитию.

Ключевые слова: устойчивое развитие, низкоуглеродистая стратегия, зеленая экономика, развитие, синяя экономика, природные ресурсы, экономический рост.

Череватский Д. Ю. *Общественное здоровье, качество жизни и потребление энергоресурсов по областям Украины.* – С. 63.

С использованием методов математического анализа по пяти показателям, среди которых удельное потребление первичных энергоресурсов, удельный выпуск валового регионального продукта, утраченные вследствие преждевременной смерти годы потенциальной жизни, доля промышленности в потреблении топлива, количество населения, выполнено разделение областей Украины на пять кластеров. В качестве критерия качества жизни использован показатель утраченных лет потенциальной жизни: чем меньше его значение, тем уровень качества жизни выше. Объем валового регионального продукта предложено исчислять в «Биг Маках», по аналогии с методом, предложенным журналом «The Economist» для пересчета национальных показателей по паритету покупательной способности. Установлено, что области, входящие в третий кластер, Днепропетровская и Донецкая, с самым большим потреблением первичных энергоресурсов на человека, и семь областей из второго кластера, отличающиеся относительно низким расходом энергоресурсов, имеют статистически незначимое отличие в количестве потерянных лет потенциальной жизни, наибольшее по выборке. Выявленную особенность можно объяснить тем, что области из второго кластера потребляют недостаточное количество первичных энергетических ресурсов, а области из третьего кластера находятся под отрицательным экологическим воздействием и, к тому же, вынуждены расходовать подавляющее количество энергетических ресурсов на поддержание мощного индустриального сектора. Так, в 2011 г. экономическая деятельность Днепропетровской области привела к образованию 62% отходов от общенационального объема, доля Донецкой области составила 14%. В Донецкой области доля промышленности в потреблении топливных ресурсов по статистическим данным составляет 98%.

Полученные результаты свидетельствуют о существенном влиянии энергопотребления на показатели общественного здоровья и качество жизни населения областей Украины. Влияние номенклатуры энергоносителей, количества и состава полученных в результате экономической деятельности отходов требуют детального изучения в контексте установления уровня жизни населения.

Ключевые слова: общественное здоровье, качество жизни, энергопотребление, регионы, кластеры.

Шелеметьева Т. В., Булатов С. В. *Деятельность туристических информационных центров: мировой опыт и отечественная практика.* – С. 205.

В статье обоснована необходимость создания в Украине туристических информационных центров как одного из важных инструментов информационной поддержки развития современного туризма и продвижения национального туристического продукта. Успешность функционирования туристической отрасли в Украине в условиях формирования глобального информационного пространства в значительной степени определяется эффективностью информационного обеспечения туристической сферы. Отмечено, что важной задачей политики местных властей в

управлении туризмом является улучшение информационного обеспечения этого процесса, так как без рекламы и информации, которая привлекает потребителей определенных услуг, развитие туристическо-рекреационной деятельности невозможно. Деятельность ТИЦ является чрезвычайно важным для дестинаций со значительной долей самостоятельных туристов, потому что, в данном случае, они выступают основными центрами предоставления информационных услуг. Раскрыта сущность понятия «туристический информационный центр» и определены его основные задачи. Отмечено, что туристический информационный центр – важный инструмент туристической инфраструктуры, с помощью которого туристы и другие субъекты туризма имеют возможность получить полную туристическую информацию и консультативные услуги по туристической деятельности в местности и за ее пределами. ТИЦ может осуществлять информационное обеспечение системы государственного регулирования и управления туризмом в регионе, поскольку нужно постоянно обновлять нормативно-правовую и информационно-аналитическую базы, обеспечивающую эффективное управление развитием сферы туризма и курортов. Предложены следующие цели создания туристических информационных центров в Украине: содействие развитию внутреннего туризма; предоставление информации местным и иностранным туристам и туристическим организациям; содействие сотрудничеству между туристическими организациями города; проведение тренингов и семинаров для специалистов в области туризма; развитие туристических возможностей города; привлечения в местность большего количества туристов; улучшение конкурентных преимуществ местности путем улучшения туристической инфраструктуры; пополнения местного бюджета за счет налогообложения субъектов туристического бизнеса; рациональное использование туристическо-рекреационных ресурсов местности; привлечение инвестиций в туристический бизнес; создание положительного международного имиджа и популяризация туристических территорий. Исследован мировой опыт организационных и экономических аспектов деятельности туристических информационных центров. В развитых туристических странах мира успешно функционирует разветвленная современная

сеть заведений туристической инфраструктуры, которая включает информационные центры. Такие заведения позволяют получать туристам необходимую туристическую информацию и консультативные услуги о туристической дестинации. В США в каждом штате действуют свои туристические информационные центры. «Центр гостеприимства» – это территория отдыха, включая центр для посетителей, они финансируются за счет местных налогов, включенных в каждое койко-место. В Южной Америке наиболее активно туристическо-информационные центры действуют в Перу. Бесплатные центры предоставляют туристическую информацию и помощь для внутренних и иностранных туристов. Информация включает в себя памятки и рекомендованные маршруты. В Австралии большинством центров посетителей управляют местные органы власти или органы штата, а в некоторых случаях – Ассоциация операторов туризма от имени правительства. Эти информационные центры предоставляют такие услуги, как подбор жилья и заказ туров (автомобильных, авиа, автобусных, железнодорожных). Они является первым звеном в знакомстве посетителя с городом или областью. Рассмотрена практика работы туристических информационных центров в Украине и составлен их перечень. Отмечено, что сегодня туристическо-информационные центры созданы в большинстве областей Украины и в малых городах Западного региона Украины.

Ключевые слова: туристический информационный центр, мировой опыт, отечественная практика, цели создания, задачи, результаты деятельности.

Шпанковская Н. Г., Городянская Л. В. *Особенности организации и функционирования корпораций в условиях глобализации.* – С. 44.

В статье уточнена сущность научной категории «глобализация». Выявлены негативные тенденции снижения численности населения. Предложена классификация субъектов хозяйствования, раскрыты особенности современных глобализационных и интеграционных процессов. Обоснованы мероприятия по совершенствованию организации и функционирования корпораций в условиях глобализации.

Ключевые слова: особенности глобализации, интеграционные процессы, классификация корпораций, тенденции, анализ населения.

ABSTRACTS

Belopolsky N., Kotenko V., Yakovtsev S. *Forming the Concessional Mechanism of Sea Ports.* – P. 160.

The article gives recommendations on the options for transferring specific categories of rights to reposition basic port services from the government to the private sector. Being based on the analysis results, the strengths and weaknesses of the port management models were highlighted. An organizational and economic mechanism is proposed that considers the use of various calculation methods depending on the partnership model and the structure of the seaport. A strategically important element of the proposed mechanism is the implementation of a set of measures aimed at the search, coordination and efficient use of potential components in the system of innovative seaport management. Such system requires constant monitoring, the search for optimal solutions to the problem and the effective reconfiguration of elements and processes for their appropriate solution.

Keywords: concession, mechanism, partnership, management model, seaport.

Bogachev O., Onofriychuk O., Korostova I. *Information Support System of Enterprise Strategy.* – P. 185.

With the rise of online digital platforms, an important transformation has taken place in managing the strategic development of an enterprise. Today, information support is a key element to develop a strategy. Business practice proves that one of the most promising areas of research is the analysis of social networks in order to improve communication processes. In the analysis of social networks, four main areas of research are identified: structural, resource, normative and dynamic.

The system of information support for the strategy was proposed. The main goal of the proposed system is real-time information support and forecasting of the future state of the external and internal environment. The information obtained contributes to the development of additional enterprise development programs taking into account the particular interests of personnel.

Keywords: information system, social networks, communication, strategy.

Boichenko M. *Potential Ways of Innovative Development of Coal Mining Enterprises.* – P. 78.

In spite of natural coal reserves availability in Ukraine the unprofitability of its coal mining enterprises as well as the lack of branch special-purpose innovation funds and that of innovative development encouragement by government condition the complex of unsolved problems at coal mining enterprises and have the negative influence upon the search of strategic investors interested in the rapid technological and technical progress in production and its economic growth.

The existing coal mining industry experiences the demand for an economic network formation (not of commercial but of investment and subvention character) designed for joint functioning provision of unprofitable coal mining enterprises and businesses that are essential for such unprofitable mines' survival because there is no better way than the direct participation of metallurgical, machine-building, and power generation industry in coal production.

The experience gained in developed countries demonstrates that wastes can be not only the substantial factor of rational nature management but effectively utilized. Taking into account the fact that products of coal mining wastes have either qualitative-quantitative parameters specifying their physical value or a cost valuation, their production could be economically expedient that is profitable.

The assessment criterion of economic attractiveness could include the level of products manufacture profitability of coal mining wastes and their competitiveness in consumer market. Apart from the potential value of coal mining wastes from the viewpoints of their future utilization in various mineral and raw materials' production it might also include ecological-economical and/or social-economical component

The considered characteristics of values that may have various wastes of coal mining production allow conclusion making as for the reasonability of their ranging. The criterion of such ranging could be the level of their practical value for consumers or their preparedness degree for certain kinds of consumer values formed on their basis. The value of coal mining wastes that can be potentially profitable, competitive and investment attracting would affect the participation of certain investors groups in the innovative development of coal mining enterprises.

Keywords: coal mining enterprises, innovative development, economic network, products of coal mining wastes, consumer value.

Bondarevska K. *Evaluation of Social Security Level on the Labor Market of Ukraine and Directions of its Implementation.* – P. 101.

The need of ensuring of social security on the labor market of Ukraine in the context of principle of social equality is identified, the comprehensive rating assessment of key indicators of efficiency of the labor market in the regional dimension using the author's approach is conducted in the article. In particular, among the main indicators of labor market efficiency were: indicators of the level of economic activity and employment of the population, the level of economic activity and employment of the working population, the level of unemployment, the average number of employees, the average wage, and the index of real wages.

The main directions of crisis management on the labor market, taking into account the need to create an effective social security mechanism are substantiated in the results of research, including: ensuring of interaction of the labor market and the education services market by stimulating employers to cooperate with higher education institutions and forming a system of joint events with the aim of training highly qualified specialists and their further employment; introduction of the practice of financial encouragement of enterprises for the admission of young specialists – graduates of educational institutions (providing grants); tax benefits for youth employment enterprises; development of non-standard and innovative forms of employment (experience of Denmark and the Netherlands in combining labor market flexibility with non-standard forms of employment to address the unemployment problem); information assistance on setting up and running a business, training of internally displaced persons, retraining and professional development; raising social standards, reforming the pension system and improving the mechanism of social protection, especially for socially vulnerable groups; monitoring and control of poverty and income levels. It were determined that in order to improve the situation and neutralization of regional disparities, it is necessary to formulate an effective state policy, which will take into account not only the direct but also indirect factors of influence on the labor market, as well as provide an opportunity to improve the employment status and well-being of the population of Ukraine.

Keywords: social security; labor market; social equality; employment; unemployment; economic activity of the population; rating.

Borko Ye., Kovalevska I., Ruban O. *The Marketing Research of the Pharmaceutical Market of Ukraine about the Prospects of Creation a New Medical Form.* — P. 137.

The aim of the work was a marketing research of the nomenclature of medicines presented on the pharmaceutical market of Ukraine, which are used to treat diseases of the anorectal zone.

The work used graphic, system, marketing and pharmacoeconomic analysis methods.

According to medical statistics in Ukraine, there is a rapid increase in the percentage of patients with pathologies of the anorectal zone among people of working age. The reasons for this phenomenon is the lifestyle of a modern person, which leads to an unbalanced diet, a decrease in physical activity and untimely treatment of existing diseases. The great variability of the symptomatic manifestation of pathological processes in diseases of the anorectal zone requires the appointment of effective treatment with groups of drugs with different pharmacological activity.

When analyzing the assortment of drugs used to treat diseases of the anorectal zone, it was found that 117 pharmaceutical preparations in various dosage forms were presented on the pharmaceutical market of Ukraine; of which the proportion of suppositories is 17.09%. When analyzing the origin of the main active ingredients of suppositories, it was found that the largest share is made up of active substances of synthetic origin (60%), herbal components are present in 25% of the analyzed preparations, a combination of substances of plant and synthetic origin account for 15%. An analysis of the origin of the manufacturing company allows us to conclude that the share of medicines manufactured in Ukraine is 50%, and the range is presented to foreign manufacturers from Germany, Poland, France, Serbia and Italy. The results obtained indicate that, according to the recommendations for the use of drugs, a treatment course of 1 week is rational. An analysis of treatment regimens suggests that the use of a combination of several drugs from different pharmacological groups significantly increases the total cost and reflects a lack of compliance.

The analysis of drugs used to treat diseases of the anorectal zone. The assortment of drugs was studied by the form of release, the origin of the manufacturer, the composition of the dosage form, the origin of the main components and pricing policy. It was found that there is a lack of rectal suppositories of a combined composition that could be used to treat these pathologies. Therefore, as a result of the study, it was concluded that the creation of a new drug for the safe and effective treatment of diseases of the anorectal zone is advisable and relevant.

Keywords: marketing analysis; pharmaceutical market of Ukraine; diseases of the anorectal zone; suppositories.

Byvshev R., Listopadov A. *Inflation and its Impact on the Economy of Ukraine.* — P. 3.

The article analyzes the causal relationships of the dynamics of inflation processes in Ukraine using the tools of anti-inflationary policy. The main causes of inflationary processes in Ukraine are determined. The main directions for the improvement of anti-inflationary policy in Ukraine are proposed, the main ones being: the development of comprehensive state programs for the development of economic sectors that contribute to the creation of competitive, high-tech and high-tech production, especially in the agro-industrial complex and IT industry; improvement of the monetary policy of the National Bank of Ukraine, which should consist of crediting efficient production in priority sectors of the economy, using a productive issue tool that through a credit channel facilitates the growth of production, import substitution, the saturation of domestic markets with domestic goods, growth of employment and wages; stabilization of the foreign exchange market through

currency, banking, and monetary regulation reforms, which are aimed at balancing the development of the foreign exchange market, supporting the development of export-oriented industries with high added value, and creating positive incentives for bringing exporters to the country.

Keywords: inflation, anti-inflation policy, foreign exchange market, industrial products, consumers, producers, price index, national economy.

Chertvatskyi D. *Public Health, Quality of Life and Energy Consumption in Ukraine's Regions.* — P.

With the methods of mathematical analysis for five indicators, including the specific consumption of primary energy resources, the specific output of the gross regional product, the years of potential life lost due to premature death, the share of industry in fuel consumption, the number of people, the regions of Ukraine were divided into five clusters. The indicator of the lost years of potential life is used as a criterion for the quality of life: the lower its value, the higher the level of quality of life. The volume of gross regional product is proposed to be calculated in Big Macs, by analogy with the method proposed by 'The Economist' magazine to recalculate national indicators for purchasing power parity. It was established that the regions included in the third cluster, Dnipropetrovsk and Donetsk, with the largest primary energy consumption per person, and seven regions from the second cluster, characterized by relatively low energy consumption, have a statistically insignificant difference in the number of years of potential life lost, the largest in the sample. The revealed feature can be explained by the fact that regions from the second cluster do not consume enough primary energy resources, while regions from the third cluster are under negative environmental impact and, moreover, are forced to spend an overwhelming amount of energy resources to maintain a powerful industrial sector. So, in 2011, the economic activity of the Dnipropetrovsk region led to the formation of 62% of waste from the national volume, the share of the Donetsk region was 14%. The share of industry in the consumption of fuel resources in the Donetsk region, according to statistics is 98%.

The obtained results indicate a significant impact of energy consumption on indicators of public health and the quality of life of the population of the Ukrainian regions. The influence of the nomenclature of energy carriers, the quantity and composition of waste resulting from economic activity require a detailed study in the context of establishing the living standards of the population.

Keywords: public health, quality of life, energy consumption, regions, clusters.

Faichuk O., Akulovych Yu. *A New Economy for Sustainable Development Goals in Ukraine.* — P. 21.

The article examines trends and prospects of the new economy for achieving the goals of sustainable development, systematizes the basic principles of a green economy. The authors analyze key indicators of sustainable development in Ukraine, examines the possibility of implementing a low carbon strategy and the basics of the green economy in Ukraine and summarizes the main levers of the country for the transition to sustainable development.

Keywords: sustainable development, low carbon strategy, green economy, development, blue economy, natural resources, economic growth.

Gritsenko S. *Development Strategy for Environmentally-Oriented Transport and Logistics Clusters of the Blue Ocean.* — P. 151.

The general aspects of the business universe, which consists of two different types of space that have a strategy of red and blue oceans, are revealed. The theoretical basis of the formation of a strategy for the development of ecologically oriented transport and logistics clusters of the blue

ocean is substantiated. The mutual influence of environmental aspects, transport and logistics clusters and intelligent transport systems is argued. The relevance of introducing intelligent transport systems to improve the quality of transport services has been proved and their feasibility has been determined. A business model of the development strategy of environmentally oriented transport and logistics clusters is proposed.

Keywords: strategy, competitive advantages, value, ecologization, intelligent transport systems, transport and logistics clusters.

Hutsaliuk O. *Analysis of the state of staff provision in the healthcare sector in the period of reform.* – P. 110.

The article discusses the problems of staffing the healthcare sector in Ukraine, since today it is growing due to the need for sustainable work of the healthcare system, namely the provision of qualified personnel and the availability of personnel, their qualifications and distribution, motivation, working conditions, remuneration, social well-being, financially, technical and technological support of the labor process determine the appropriate level of medical care to the population. It is noted that the implementation of effective staffing in the healthcare system is an important tool for reforming the medical sphere. It was established that the quality and availability of medical care for the population of the country depends on the level of provision of health care facilities with medical workers and their professional level.

Keywords: providing staff, health care, medical assistance, medical staff, regular staff, attestation of doctors.

Ivanov S., Lyashenko V., Shamileva L., Trushkina N. *Development trends of the transport and logistics system of the Prydniprovsky economic region.* – P. 143.

At present, the formation and development of the transport and logistics system is recognized as a promising area of the regional economy. This is due to the intensive development of transport logistics and the creation of a single European transport space in the framework of the transport policy of the European Union TEN-T.

The article provides a predictive assessment of the indicators characterizing the development of the regional transport and logistics system of the Prydniprovsky economic region using economic and mathematical tools, and on this basis the trends in its functioning are identified. It should be noted that forecast estimates should be considered forecasts – a warning. That is, while maintaining an insignificant level of labor productivity and its decline, low capital productivity of capital investments for the coming years, the volume of transport activity (rail and road) of the Prydniprovsky economic region may significantly decrease.

As a result of the study, a set of measures has been proposed, the implementation of which will transform the transport and logistics system of the region. These include: development of a strategy for the development of the transport and logistics cluster as a component of the regional transport and logistics system; development and implementation of a financial support mechanism for managing the development of the transport and logistics cluster; reconstruction of existing and creation of new facilities of appropriate logistics infrastructure; creation of optimal multimodal logistics chains, including through the expanded use of energy-efficient modes of transport; attracting private investment in the technical modernization of the port infrastructure of the Berdyansk seaport; intensification of innovation with the use of various forms of preferences (loans, guarantees, tax benefits, subsidies) for the development of the seaport; transfer of port facilities for concession or lease; the use of information technology to manage the transport and logistics system of the region;

implementation of the concept of «green» logistics, which will allow combining ecology and economy into a single system to preserve the region's ecosystem and environment using environmentally friendly technologies in the field of transport and storage facilities; the introduction of digital logistics as a mechanism for the development of the transport and logistics system.

Keywords: transport and logistics system, regional economy, economic region, indicators, forecast estimate, economic and mathematical tools, trends, transformation, European transport policy.

Kalinin O. *Financial Indicators as a Factor of Investment Marketing of Diversified Enterprises.* – P. 179.

The global tendencies of the world's largest diversified enterprises financial indicators development in recent years were investigated. The directions of development that demonstrate modern diversified enterprises in their relations with investors were identified. Factors that have a significant impact on the investment attractiveness of these enterprises were analyzed. A portrait of investors considering investing in differentiated enterprises as part of their strategy was described. It was analyzed that the introduction of investor's portrait analysis as well as marketing strategy contributes to the effective capital rising of the enterprise and enhances its competitive position both in its operations and in the field of financial management.

Keywords: diversified enterprises, investment marketing, investor portrait, competitiveness.

Kendyukhov O., Bolhov V., Tarapata S. *Research of Innovation Development Trends of Ukraine Economy.* – P. 82.

The article examines the tendencies of innovative development of the national economy of Ukraine. The technological structure of domestic production of goods and services is analyzed and the main problems and threats are identified. The dynamics of innovative activity of Ukrainian enterprises and the structure of financing of innovative activity in the country have been determined, which has allowed to identify problems in this direction. The dynamics of changes in the number of scientific personnel and financing of education and science as the basis for the development of innovative infrastructure of the national economy have been revealed.

Keywords: innovation development, national economy, technological structure, investment, science, education, capital.

Kocheshkova I. *Energy Poverty in EU countries and Ukraine.* – P. 48.

The article explains what they understand under the notion of «energy poverty» in EU countries. It is established that the appraisal of the energy poverty problem's acuity is significantly complicated due to the lack of any standardized approach to the definition, great diversity in character, quantity, and power consumption peculiarities in various countries or just frequently mediated indicators available for estimation. Initial information for the appraisal of the level of the energy poverty can be usually obtained from sociological inquiries data.

Detailed consideration is done with primary indices of the energy poverty in homesteads for the annual calculation of European energy poverty index with EU countries computed as the geometrical mean value of the sub-index of the energy poverty with European homesteads and the transport sub-index of the European energy poverty for homesteads from the first income-based quintile.

Every two years Ukrainian Government Statistics Service conducts the procedure of self-appraisal of own incomes by homesteads in all regions of the country including data of material deprivation, so there are statistical

information to compute the index of the similar energy poverty sub-index for European homesteads however in decile groups. An extraordinary high divergence of the index was detected between regions: from 4.8 per cent in Kyiv to 93.9 per cent in Carpathian Region. The dependency was detected between the percentages of homesteads having deficiency in money to maintain sufficiently warm temperature in their houses, and of people suffering from 4 or more of the 9 signs of deprivation that is having the very low quality of life.

The article represents dynamics of the portion of the homesteads with insufficient funds to maintain a pretty warm temperature in their houses the whole heating period long subject to their financial situation. It was the most well-to-do people who declared the highest growth of the value. That was the witness of the fact that one cannot solve the problem of the energy poverty level reduction with homesteads just through the people's incomes increase.

Unfortunately, power consumption in the country is still irrational. The article substantiates that decentralization and the growth of power effectiveness are exclusively prospective directions for business advance especially for those who are now involved in network or regional business providing macro-economic effect through new jobs opening meaning additional budget takings.

The urgent problem of Ukraine from the viewpoint of the social protection system's improvement against the energy poverty is separation of purely power poverty fighting measures from the general maintenance system for low-income homesteads.

Keywords: energy poverty; homesteads; sociological inquiries; signs of deprivation; power effectiveness.

Latysheva O., Kasianuk S.V., Golubova I.V., Khadzhyys'kyi Ye. *Costs of Enterprise: Opportunities of Management and Optimization Based on Functional Modeling and Prospects of Business Processes.* – P. 67.

Sustainable development of a domestic enterprise depends on the rational use of all types of resources, which necessitates the transition to an optimal cost management system. The urgency and significance of the cost management problem necessitates a thorough research and the determination of the optimal cost structure. The article proposes a modeling procedure for improvement of accounting and cost management. The article highlights the features of the management and cost optimization procedure based on functional modeling and re-designing of business processes in the context of the process approach chosen by the majority of enterprises.

In order to improve cost management and the activity of the machine-building enterprise, the article proposed the use of the IDEF0 (Integration Definition for Function Modeling business process) modeling methodologies, which reflects the process approach to the formation and identification of business processes of the enterprise. The article proposes to apply a modeling and re-design process for business processes to find reserves for cost reduction and improvement of cost management system, and presents models of cost management and business processes of freight transport of a structural unit of a machine-building plant.

To optimize the costs of the enterprise proposed the use of functional-cost analysis. The content is determined, application of modeling and redesign of business processes is grounded in order to find the reserves of cost reduction. The procedure of using modeling and re-designing of business processes at Ukrainian enterprises is determined.

The practical significance of the results obtained is to improve the accounting and cost management systems, the results of which can be simulated, which will allow plan-

ning, forecasting and cost modeling across the entire business processes chain, developing measures for obtaining the desired results for individual operations and, in general, for functional activities, etc.

Keywords: costs, cost management, cost optimization, functional modeling, business process, modeling and re-designing of business processes.

Malynovska A. *Virtual Currencies: Distribution and Prerequisites for Recognition.* – P. 165.

The article discusses the theoretical and methodological principles of recognition of the economic nature of virtual currencies and analyzes the use of technologies on which it is built in everyday life. The present time is significantly different from the previous: the world is ruled by technology, and commodity is information. In this environment, virtual currencies were born and actively used. This is especially true not only of the cryptocurrency, but also of the processes on which it is built. Cryptocurrencies are actively spreading, with their number increasing to more than two thousand types of virtual currencies during their existence. Despite this popularity, cryptocurrency transactions are not regulated in most countries of the world. Therefore, the legal status of virtual currencies remains a problematic issue not only for Ukraine, but in other countries of the world. The lack of legal regulation of virtual currencies has led to an increase in illegal, shadow transactions, the tool for which has become a cryptocurrency, since transactions conducted with it can not be tracked. In the world, different approaches to determining the economic nature of virtual currency, it is defined as electronic money, virtual goods, property, virtual currency, means of payment. The lack of a unified approach to interpreting the economic nature of virtual currencies complicates accounting for transactions with them. The article is based on an analysis of approaches to determining the economic nature of virtual currencies and the technologies on which they are based.

Keywords: cryptocurrencies, virtual currencies, Blockchain, mining.

Mamonova A. *Prerequisites for the Introduction of Virtual Currency (Cryptocurrency) Control in Ukraine.* – P. 170.

Observing the rapid uptake and active use of virtual currencies that are not found in every country in the world, regulators are asking questions about the ability to control and regulate their operations. Therefore, the article describes approaches to determining the economic nature of virtual currencies and analyzes their legal regulation and transactions with them in the world and in Ukraine. The status and official attitude of the regulatory bodies of different countries, consolidation of legislation and taxation of virtual currencies are reflected. In recent years, there have been significant changes in the attitude of most cryptocurrencies in most of the leading countries of the world, from "illegal payment" to "promising financial instrument". The increasing interest of government in progressive innovation has led to an increase in the influx of new entrants (both individuals and institutions) who are actively using virtual currencies. Yes, cryptocurrencies have caused a lot of concern about the risks they may bring since the first digital currency, Bitcoin.

Over a period of time, cryptocurrency exchanges have been steadily increasing their interest in underwriting to ensure the secure process of exchanging and buying cryptocurrencies, reducing theft. Virtual currencies contain a large amount of capitalization in terms of fiat currencies, but the disorder and even the unstable state of cryptocurrencies, as well as the lack of historical loss data, complicate the process of controlling their turnover.

However, given the interest, popularity and attention of the media, many, including lawyers, political scientists, economists, are trying to understand the basics of technology and its implications for politicians and other departments. The development of blockchain-based cryptocurrency technology has been introduced in areas that have traditionally been widely regulated, such as capital raising and money transfer. Politicians and other government officials often try to apply laws that have been developed for decades for the latest technology. The US in each state has a different definition and approach to cryptocurrency transactions. A similar situation is observed in the international arena, where some countries have sought to promote the growth of technology and others have sought to remove technology from their jurisdiction.

Therefore, the legal field of law requires in-depth research and analysis on virtual currency transactions, the development and implementation of a new cryptocurrency exchange rate verification mechanism that is similar to those existing for traditional financial processes.

Keywords: virtual currency (cryptocurrency), government regulation, control of transactions with virtual currencies, regulatory approaches.

Mishura V., Volodchenko V. *Prospects for the Development of IT-clusters in Ukraine on the Basis of Venture Financing.* – P. 190.

The basic principles of the development of IT clusters as a component of the national innovation ecosystem of the country were reviewed and analyzed. A conceptual model of organizational and economic state regulation of IT clusters in the national economy has been developed, which harmonizes the social and economic interests of the participants of the cluster association and is aimed at forming a state cluster policy based on improving the competitiveness of the IT sector. Practical recommendations for improving the state policy of development of IT-clusters in Ukraine on the basis of venture capital investment are substantiated. It has been established that despite the positive dynamics of venture investment in the IT sector in recent years, unfortunately, it is still in the process of becoming. The intensity of the impact of venture capital on the formation and development of the IT sector in Ukraine is estimated. The main factors that impair the development opportunities of this type of investment in Ukraine are investigated. Analyzed the structural and regional features of the development of IT-clusters. Based on the analysis, it was revealed that the development of IT clusters on the basis of venture investment is a promising and modern investment direction for Ukrainian enterprises.

Keywords: information technologies, IT cluster, IT sector, venture financing; innovation development, venture capital.

Mytsenko I. *Problems of the Industrial Complex of Ukraine and the State policy of its Development.* – P. 88.

The article presents the analysis of the current state and development trends of the industry of Ukraine in the context of its industries and regions. As a result of the analysis, a conclusion was made about the stagnation of the industrial complex of Ukraine, which is due to the low efficiency and inconsistency of the state policy in the sphere of industrial development. Priority areas for improving the industrial policy of Ukraine have been identified.

Keywords: industry, industrial branches, innovation development, state industrial policy, industrial development strategy.

Nesvit K. *Social Factors of Sustainable Development of the Industrial Area.* – P. 56.

The article discusses the key aspects of the influence of social factors of sustainable development of the indus-

trial area in the context of dynamic transformations of the post-industrial economy. An analysis of the readiness of Ukrainian industry to the challenges of future high-tech development has been carried out and key drivers for increasing the productivity of the industrial sector have been identified through the activation of social factors of development at the individual, group, cluster and socially significant levels. The necessity of gradual transition to the creation of industrial enterprises of the new formation, which will act as socially important enterprises on the basis of the application of advanced technologies and innovations, full use of human potential, growth of active enterprises concentration and employment level of the population, development of cross-sectoral and interregional cooperation and partnership, promotion of social cohesion and trust, was noted. According to the results of the study, the synergistic action of social factors of industrial development allows to achieve strengthening of social interaction and consolidation of efforts of all counterparties to overcome crisis phenomena, is expressed in reduction of transaction costs and increase of competitiveness of industrial area, increase of labour productivity and profit growth, understanding the importance of labour in the industry. In this view the article justifies the need to intensify human development, strengthen social ties and social facilitation, deepen socio-economic relations of individual business systems on the basis of trust, cooperation and mutual assistance in the context of achieving the goals of sustainable development for the long term.

Keywords: social factors of sustainable development, industry of the region, social capital of business systems.

Novytska I. *Digital Marketing as a Technology for Promotion of Organic Products.* – P. 196.

The article highlights the use of digital marketing as an opportunity for modern promotion of organic products, which should turn into a complex of multidirectional components, such as: a deep study of the online audience, its behavioral component; Engaging all possible audience segments immersion of production employees in digital communication with the consumer; organization of interaction with the potential consumer. Digital technology provides an integrated approach to promoting organic products in the digital environment, also encompassing offline consumers using mobile phones and other digital communications. Provides the ability to integrate a large number of different technologies (social, mobile, web, etc.) with sales and customer service. Continuous quality two-way communication between the advertiser and the end consumer of organic products; the combination of technology and human resources, keeping the right balance, based on the needs of the target audience and the features of the organic products offered; the ability to be relevant to the market, evaluate and analyze the results of promotion, respond flexibly to market needs. The article notes that digital marketing is more profitable than a traditional advertising campaign, especially for small non-network manufacturers. Organic producers who previously could not afford to compete with the big players side by side with the big players are now offered to launch a quality campaign for their audience, even at low marketing costs. marketing opens up a lot of new opportunities for organic businesses, while improving the quality of ordering and delivery and making it more personalized to potential consumers.

Keywords: digital marketing, promotion, organic products, digital tools, online channels, offline channels, consumers.

Olkhovskaya O., Butko K. *Optimization of Passenger Traffic in a Major Transportation Hub.* – P. 157.

The article presents a model for optimizing the activities of railway transport when organizing passenger transportation in a major transportation hub. When optimizing the calculations determine the number of vehicles that are assigned to the node; optimal rates for transportation; the number of transport units in the directions depending on the random demand for transportation. The possibility of attracting additional transport units in case of insufficiency of their own is taken into account. The model takes into account the influence of competitive transport (road). The solution of this problem in general requires the use of statistical modeling and nonlinear programming.

Keywords: optimization model, statistical modeling, optimal freight rates, non-linear programming.

Omelyanenko V. *Analysis of Institutional and Evolutionary Aspect of High-tech Sectors Development on Instrument Engineering Example.* – P. 93.

The aim of the study is to determine the perspective components of the network strategy for the development of the industry on the basis of an analysis of the theory and practice of instrument engineering development in the conditions of Industry 4.0 and an analysis of trends in instrument engineering. The research methodology is based on evolutionary theory as the direction of a new institutional economy. The institutional-evolutionary approach to security strategies involves considering a set of institutions and the laws of their interaction, ensuring the conversion of resources into real results by effective methods in accordance with the national context and the needs of society. The study proved that the importance of instrument engineering is due to the fact that the expansion of the research base of innovative processes is associated with the use of modern analytical instruments. The main aspects of the role of instrumentation in the economy are determined. It is shown that modern instrument engineering is a high-tech and high-tech industry, widely uses ICT, nanotechnology, microminiaturization, elements of artificial intelligence, etc. From the organizational, economic and institutional point of view, instrument engineering is considered as an intersectoral high-tech complex, which is also a factor in the innovative development of a number of technological industries and the result of their innovation. This fact determines the affiliation of instrument engineering to structure-forming industries, in which new technologies are spreading to other sectors of the economy. For a more detailed analysis of the institutional dynamics of the industry in Ukraine, the main statistical indicators of instrument engineering are considered. It is shown that the prospects of domestic instrument engineering are primarily associated with the production of qualitatively new products and the conquest of the domestic market, whose capacity is several times greater than not only the current export volumes of the sector, but also the entire production in it. It is proved that from a strategic point of view, it is necessary to find new mechanisms for the development of the industry, in particular based on digitalization. Instrument engineering is also considered at the same time as part of the transformation of production and its digitalization, as well as the object of introducing new technologies. Thus, the industry's prospects are associated with the creation of a digital infrastructure, which is a cross-industry platform that will allow organizing productive interaction of all participants in the innovation process. Appropriate approaches should be implemented as part of institutional strategies both in the development and use of devices as part of a digital smart manufacturing strategy. An analysis of the foreign experience of industry leaders has shown that small and medium-sized enterprises prevail in instrument engineering, despite the presence of large global leaders. It is shown that the activation of the role of small instrument-making enterprises as participants in technological development re-

quires the search for new forms of interaction, among which the network should be highlighted. For the institutional and evolutionary development of instrument engineering, it is proposed to use the features of a traditional cluster and network, focused on the formation of a technological platform.

Keywords: instrument engineering, strategy, innovation, trends, network, institutions.

Palyha Ye. M., Basylyuk V.B., Palyha I.Ye. *Improvement of corporate governance of publishing and printing enterprises.* – P. 73.

The article is devoted to the improvement of corporate management of enterprises of publishing and printing activity. The substantiation of the features and problems of corporate governance, the relations between shareholders and managers, aspects of joint stock ownership has been grounded. The essence of the national system of corporate management of enterprises of publishing and printing activity is revealed. The justification of the influence of various institutional factors, which resulted in transformational transformations in publishing business and polygraphy, was made.

Keywords: publishing and printing activity, corporate governance, transformation processes, share ownership, institutional factors.

Perederii T. *Strategy of Digital Security of Enterprise as a Driver Digital Transformation of Economic Ukraine.* – P. 201.

Today feature of economic processes in Ukraine is the transition from "traditional" to the digital economy with the latest technology. The study of the current state of the digital economy indicates that most Ukrainian companies don't have a clear vision of the process and quality examples of the transition to the use of digital technologies yet. This is significantly impedes the fulfillment of key priorities and directions for the implementation of state policy in the digital economy in Ukraine. Therefore, businesses need to develop strategies based digital transformation minimization of risks is not possible without ensuring digital security, based on functional components that determine the effectiveness and efficiency of management mechanism.

The purpose of the article is to formulate the author's approach to determining the digital security of the enterprise and priority areas of its implementation.

The article defines the strategic approach of the features of digital transformation and the problematic issues that hinder the revision of the business strategy of most Ukrainian enterprises. A methodological approach to the definition of "digital enterprise security" is proposed – it is the security of the functional components of the enterprise in the course of economic activity in the conditions of digitalization and competition; measures and methods aimed at minimizing the external and internal risks of e-business, as well as ensuring the security of functional components. The main purpose of the enterprise digital security is to ensure the stable functioning of the business with further development in the future, which is based on the structure of its functional components. The mechanism for implementation of digital security of the enterprise is defined, which includes: regulatory legislation, basic principles, subjects of guarantee and mechanism of security, as well as objects. A mechanism for digital security has been created, which will allow to gradually develop effective management decisions in the enterprise development strategy.

The main reasons hampering the process of digital transformation of Ukraine's economy are: the undeveloped state regulatory framework for regulating the process of building the digital economy, uncertainty about the nature of interaction of participants in this process, as well as issues of development of digital technologies in order to in-

crease the level of competitiveness, entrepreneurship and innovation. In view of the above, we consider it expedient to take the following measures in the conditions of digital transformation: to legally define the concept of "digital security of an enterprise", its functional components, objects and entities involved in the mechanism of strategy implementation; to help encourage businesses to transition to new business models through collaborations in digital security.

Keywords: digital transformation, digital security of enterprise, components of enterprise digital security, mechanism for implementation of digital security of the enterprise.

Rynkevich N. *Integral Methodology of Estimation of Development of Organizational Culture of Enterprises (according to the results of expert survey).* – P. 115.

At present, organizational culture has a leading position in the enterprise management system.

The purpose of this study is to improve the methodology for assessing the development of organizational culture of enterprises and its testing on the example of Ukrainian enterprises in the provision of transport, consulting and banking services.

As a result of the research, a questionnaire was made of 24 statements concerning the peculiarities of the organizational culture of enterprises, and on this basis an analysis and evaluation of the organizational culture was carried out. The reliability of the survey results was calculated using the Alpha Cronbach coefficient and XYZ-analysis. The integrated method of estimation of development of organizational culture of the enterprises is offered. The testing of this methodology showed that the surveyed enterprises have an average level of development of organizational culture, since the values of the integral indicators are in the range of 0.5–0.75.

Based on the mentioned above, it is essential to propose priority directions to improve the management of enterprises' organizational culture development: the application of a customer-oriented approach to the formation of organizational culture, based on the customer focus, complemented by the cross-functional interaction of company human resources in the decision-making process; development and realization: the mechanism of the strategic management of the enterprise organizational culture development; marketing strategy of the enterprise organizational culture development; organizational and economic mechanism for enterprise organizational culture development managing; the complex of measures for the digital transformation of enterprises organizational culture, which includes: use of employee-driven management, that is, an HR oriented approach to management – continuous employees training and skills development halves the time of a new product launching on the market; implementation of HRmaps the next generation modular platform for HR management – a comprehensive solution for the HR processes automation, which consists of 4 modules and the HR portal (personnel assessment; recruitment and adaptation; planning and career; training and development); HR digital upgrade, which is based on the introduction of a digital cloud platform providing a digital format for all personnel processes (up to 90% automation), which allows monitoring and company development.

The practical value of the study is that the proposed methodical approach can be used in the activities of enterprises in assessing the level of development of their organizational culture.

Keywords: enterprise, organizational culture, Denison's methodology, integrated estimation methodology, level of development of organizational culture, approbation, profile of organizational culture.

Serdiuk O., Petrova I. *Institutionalism as the Quintessence of Welfare Theory.* – P. 14.

The article highlights the theoretical aspects of institutionalism as the quintessence of welfare theory. A characteristic feature of the evolution of the human race is a deep transformation of the mental worldview. Based on historical analysis, it was revealed that attempts to curb human nature led to the emergence of norms and rules that determined the nature of the interaction between members of society. Norms and rules, or institutions in the modern sense of the word, have changed the worldview of society, thereby forming an idea of the welfare. In pre-institutional times (primitive societies), human well-being was perceived exclusively in a materialistic context. With the emergence of the first mental constructions accepted by members of society as a moral imperative, wealth began to acquire spiritual attributes (responsibility, altruism, caring, etc.). The quintessential notions of welfare were moral imperatives. It was revealed that the genesis of moral imperatives was determined by the institutional environment of a particular society. As a result, societies appeared with a diversified understanding of well-being, which influenced the belief in justice and the effectiveness of existing models for streamlining public life. Three types of society are considered, where nationalistic, socialist and liberal moral imperatives dominated. It is determined that the balance between adherence to the ideas of individualism and collectivism has become a determining factor in the formation of the theory of welfare.

Keywords: institutionalism, welfare, institutions, moral imperatives, mental constructions, society.

Shelemetieva T., Bulatov S. *Activities of Tourist Information Centers: World Experience and Domestic Practice.* – P. 205.

The article substantiates the need to create tourist information centers in Ukraine as one of the important tools of information support for the development of modern tourism and the promotion of a national tourism product. The success of the tourism industry in Ukraine in the context of the formation of a global information space is largely determined by the effectiveness of information support for the tourism sector. It is noted that an important task of the policy of local authorities in tourism management is to improve the information support of this process, since without advertising and information that attracts consumers of certain services, the development of tourist and recreational activities is impossible. The activity of the TIC is extremely important for destinations with a significant share of independent tourists, because, in this case, they are the main centers for the provision of information services. The essence of the concept of "tourist information center" is revealed and its main tasks are defined. It was noted that the tourist information center is an important tool of the tourist infrastructure, with the help of which tourists and other tourism entities have the opportunity to receive complete tourist information and advisory services on tourism activities in the area and beyond. The TIC can provide information support to the system of state regulation and tourism management in the region, since it is necessary to constantly update the regulatory and informational and analytical framework that provides effective management of the development of tourism and resorts. The following goals of creating tourist information centers in Ukraine are proposed: promoting the development of domestic tourism; providing information to local and foreign tourists and tourist organizations; promoting cooperation between tourism organizations of the city; conducting trainings and seminars for specialists in the field of tourism; development of tourist opportunities of the city; attracting more tourists to the area; improving the competitive advantages of the

area by improving the tourism infrastructure; replenishment of the local budget due to taxation of tourism business entities; rational use of tourist and recreational resources of the area; attracting investment in the tourism business; creating a positive international image and popularizing tourist areas. The world experience of organizational and economic aspects of the activity of tourist information centers is investigated. In the developed tourist countries of the world, an extensive modern network of tourist infrastructure institutions, which includes information centers, is successfully operating. Such establishments allow tourists to receive the necessary tourist information and advisory services on tourist destinations. In the USA, each state has its own tourist information centers. The "Hospitality Center" is a recreation area, including a center for visitors, they are funded by local taxes included in each bed. In South America, the most active tourist information centers operate in Peru. Free centers provide tourist information and assistance for domestic and foreign tourists. Information includes monuments and recommended itineraries. In Australia, most visitor centers are run by local or state authorities, and in some cases by the Tourism Operators Association on behalf of the government. These information centers provide services such as housing selection and booking tours (automobile, air, bus, rail). They are the first link in acquaintance of a visitor with a city or region. The practice of the work of tourist information centers in Ukraine is considered and a list of them is compiled. It is noted that today tourist information centers have been created in most regions of Ukraine and in small cities of the Western region of Ukraine.

Keywords: tourist information center, world experience, domestic practice, creation goals, objectives, activity results.

Shpankovska N., Gorodianska L. *Features of the Organization and Functioning of Corporations in the Conditions of Globalization.* — P. 44.

The article clarifies the essence of the scientific category "globalization". Revealed negative trends in population decline. A classification of business entities is proposed, the features of modern globalization and integration processes are disclosed. Substantiated measures to improve the organization and functioning of corporations in the context of globalization.

Keywords: globalization features, integration processes, corporate classification, trend, analysis of the population.

Steblyuk N., Oparenko V. *The matrix model for assessing the investment attractiveness of industrial enterprises.* — P. 176.

The article defines the role of evaluation of investment attractiveness of the enterprise. The main directions of methodological approaches to the assessment of investment attractiveness of the enterprise are given, their peculiarities and purpose are defined. The main disadvantages of methodological approaches to the assessment of investment attractiveness are revealed. It is proposed to use a matrix model to evaluate the investment attractiveness of an industrial enterprise. The necessity of using precisely a matrix model of complex nature to assess the investment attractiveness of industrial enterprises based on the use of quantitative and qualitative factors is substantiated. The main advantages of the matrix model of estimation of investment attractiveness of the enterprise are determined. A methodological toolkit for estimating the investment attractiveness of an industrial enterprise on the basis of a matrix model has been improved, taking into account the current state of domestic industrial enterprises and identifying problematic areas of activity. The matrix model has been supplemented with a matrix of quantitative indicators

by a group of property condition indicators, which will allow the investor to take a more objective approach to assessing the investment attractiveness of an industrial enterprise. Quantitative indicators of investment attractiveness are grouped and their marginal evaluation criteria are given. The general index of quantitative characteristic of investment attractiveness of industrial enterprise and possible variants of estimation of its financial condition are determined. The qualitative indicators of estimation of investment attractiveness on the basis of the matrix model are given, they are given weighting coefficients and their boundary intervals are defined. On the basis of qualitative and quantitative indicators, the levels of the generalized index of investment attractiveness of an industrial enterprise according to the matrix model have been formed, which will allow to prove to the investor the expediency of investing in an industrial enterprise.

Keywords: investment; investment attractiveness; investment potential; enterprise; matrix model.

Tomchuk O. *Theoretical and Methodological Approaches to Determining the Content and Structure of the Human Potential of the Territory.* — P. 121.

The article identifies the need for a theoretical and methodological substantiation of the principles for determining and disclosing the main components of the human potential of a territory. It is proved that the further development of mankind attracts to social production and implements all new human qualities, which are reflected in economic science. Differences between terms that are close to the category of "human potential" are defined: "labor force", "labor resources", "labor potential", "human factor", and "human capital". The content analysis of the concept of «human potential» at different levels: individual (personal), micro (business entity) and the macro level. Based on the results of the analysis, the provisions are formed that constitute the quintessence of the scientific concept of the essence of the category "human potential of the territory": it characterizes a new level in human development; more voluminous and multi-element category; category of behavioral economics; inert characteristic of the territory; prone to wear; lost due to variability of conditions and the like. The process of the formation and development of the human potential of the territory is modeled and its transformational transformations are determined. The approaches to the structure of the human potential of the territory, the components of which are innovative, intellectual, labor and cultural types of potential, are generalized. It is proved that each type of potential, forming and developing in favorable conditions created for it, contributes to the development of other elements of the system.

Keywords: human potential; human factor; work force; labor resources; labor potential.

Vakulich M. *Globalizing challenges of Ukraine's economy: diagnosing the state of investment climate as a driving force in the context of economic tendency.* — P. 38.

Globalization, which has become one of the defining characteristics of the world economy in the 21st century, has put before member Governments issue search of new forms and methods of adaptation of national economic and political-legal environments to modern requirements of international economic relations. Rapid changes in the factors determining competitiveness on world markets, dynamic development of the global environment, forcing Governments in the formation of conditions for economic growth, actively seek to ensure national competitiveness on a global scale. The most urgent is the need for management of investment climate of Ukraine's economy, which assure its economic development, taking into account the social and environmental interests of the society. However, the

process is compounded by the lack of a clear understanding of its essence.

The development of world financial crisis resulted in forming of unfavorable terms of mǎnage and considerable abbreviation of investment activity. Determination components which have influence on investment attractiveness has a large economic value, as it is necessary at first correctly to estimate terms which processes of investments are for, and then carry out the search of the most attractive object of investing.

In the article the role of investment climate is examined in development of economy, in bringing in foreign investments. Constituents influencing on forming of investment climate are analyzed. Directions of improvement of investment climate of country are certain. The main purpose of investment policy is the development of optimal conditions for investment of own and borrowed financial and other resources that provide income increase on the invested capital for expansion of enterprise economic activity and the development of better conditions for winning the competition.

Problem of achieving steady growth of the Ukrainian economy requires greater investment and innovation processes, the reorientation of current management and regulation for long-term strategic planning.

Keywords: management, investment climate, constituents, factors, evaluation, attractiveness.

Zadorozhny G. *Unomika as a Science about the Deployment of a Human Economy.* – P. 8.

The article presents the primary justification of the hypothesis that the new only nascent science of the unomics is called upon to investigate the unfolding of the original specificity of the human race – humanity in the economy as an integral sphere of human activity. Unom encloses and shines within itself the genome – the biological itself and the memon – the cultural, social, in the life-sending of the person-personality, which has a tri-apostolic spiritual-bio-social nature. Unomics as a fundamental science of self-realization and self-realization of a person becomes the basis for cognition of the universal global reality in the coordinates of value rationality, which is important for the transformation-transformation of the world of human life as a spiritual and semantic unity of business entities. Unomics is transformed into global studies as a fateful integral humane economic science of identifying and substantiating the meaningful and well-grounded foundations of human life as a spiritual and saving freely responsible planetary community (cathedral) of life conservation.

Keywords: unom of humanity, unomika, spiritual-bio-social nature of man, personality, economy, global studies, extra-scientific knowledge, genome, memon.

Zadvornyykh S. *Prospects for the Existence of a Cashless Society and the Role of Cash in the Global Financial System.* – P. 27.

Modern society is determined not only with a high level of development, but also a lot of social and economic problems. In the last years more and more popular became the meaning, that a lot of these problems could be solved with the canceling of cash. Experts and usual people are thinking that a new society will be more fair and transparent with less of criminal, drugs, economic fraud, unmotivated preference for individual categories, where everybody is paying less of tax and where is a high level of wealth protection. But in the real situation seems not so optimistic.

In Life privacy. Canceling of cash mean total control against all financial operations of each person, their interests and tastes by banks and government. Besides that, using most mobile payment systems need geolocation – as result everybody will be all the time tracked in all senses of

this word. In psychological sphere using electronic money will increase money spendings because using cash is combined with the feeling of pain, when people are spending them and e-money are for most of people something not so important, especially for young people (like money in PC game). In social shpere the cashless society will make problems for disabled people, people with mental problems and also can influence dementia by older people. Criminal. even if we will live in the cashless society with the modern trends, the level of financial fraud will reduce maximal on 15%, and P. Schmidt considered, that all the criminals will find another way for their activity. Besides that e-money and society are stimulating the growth of cybercrime and it is always growing and the companies, who had lost against cybercrime had spent more money for investigation of that cases, then they have lost. Unemployment. First of all, the system of cash circulation is huge. A lot of people are creation, designing, proofing, printing, gathering, retailing cash and also working each day in banks, cashier's offices, shops and so on. Also many companies are producing stuff combined with cash. From wallets to cash machines. All these brunches will not exist anymore and all the people will lose their jobs. Economy. One of the main reasons to cancel cash was that in the cashless society will be impossible to set a negative rate and with the same it will be less of economic crises. But german economists have studied and proofed that it is possible and in this situation it will be more difficult to combat the crisis and cost much more for the government and people because all existing financial instruments that the government can use to fix situation are created only for cash and are working with it.

Technical. Electronic systems could be crushed. Besides of that in case of wore or other conflicts people can ruin Internet connection all over the country and inhabitants will lose everything and have no possibility even get home.

In general, e-payments are part of our life and they are very comfortable nowadays. But the canceling of cash will make more problems for people and organizations. This means that this could not be the right choice in the nearest future.

Keywords: financial system; cash; payment systems; cybercrime; banks; sociology; taxes; offshore zones.

Zhukov S., Zelic V., Soima S. *Human Capital in the Economic System of Modern Society: the Mechanism of Formation, Investment and Development Prospects in Ukraine.* – P. 105.

As a result of the conducted research the problems of development of human capital and basic pre-conditions of providing of his competitiveness are certain. Analyzed the loud speaker of charges on development of education and health protection of summary budget of Ukraine and measures on the improvement of economic situation in Ukraine and providing of development of human capital are offered. The basic types of investments are certain in a human capital on levels and subjects of investing. The mechanism of forming of human capital is presented. The mechanism of forming of human capital is presented. It is grounded, that for strategic development of human capital of Ukraine and achievement of equilibrium and balanced of economy in the conditions of globalization modernization of public policy is needed in area of education, namely, creation of the system of education, oriented to forming and development of skills and jurisdictions of man, necessary for innovative activity.

Keywords: human capital, investments in a human capital, competitiveness, economic state of affairs, payment for work.